บรรยายสรุปจังหวัดแพร่

ประจำปี ๒๕๖๙

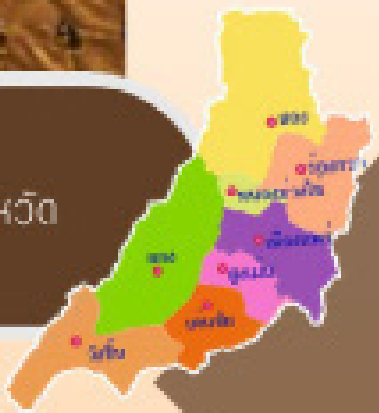

จัดทำโดย

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

โทร 0-5462-0646

สำนักงานจังหวัดแพร่

สารบัญ

ประวัติจังหวัดแพร่ ๓

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดแพร่ ๔-๖
- ตราประจำจังหวัดแพร่ 4
- ต้นไม้ประจำจังหวัดแพร่ 4
- ธงจังหวัดแพร่ 4
- คำขวัญประจำจังหวัดแพร่ 4
- สภาพทางภูมิศาสตร์ 5
- สถานที่ตั้ง อาณาเขต 5
- ลักษณะภูมิอากาศ 6

ด้านการปกครอง ๖-๗
- การแบ่งเขตการปกครอง 6
- ข้อมูลประชากร 7

ด้านสังคม ๘-๑๓
- การศึกษา 8
- ศาสนา 11
- กลุ่มชาติพันธุ์ 11
- ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี 11
- สาธารณสุข 12

ด้านเศรษฐกิจ ๑๓-๓๑
- ผลิตภัณฑ์มวลรวม/รายได้ประชากร 13
- การเงิน การธนาคาร การจัดเก็บภาษี 14
- การเกษตรกรรม 16
- ตลาดสินค้าเกษตร 17
- การสหกรณ์ 19
- กลุ่มเกษตรกร 20
- การพาณิชยกรรม 20
- การปศุสัตว์ 21
- การประมง 22
- การอุตสาหกรรม 22
- ทรัพยากรแร่ธาตุ 24
- แรงงาน 24
- การประกันสังคม 26
- การถือครองที่ดิน 27
- สินค้าที่สำคัญของจังหวัด 28
- หมู่บ้านยากจน 30
- การท่องเที่ยว 31

ด้านการเมือง ๓๑-๓๒
- การเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. 31

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓๒-๓๗
- แหล่งน้ำธรรมชาติ 32
- ทรัพยากรป่าไม้ 35

ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ๓๗-๔๒
- การชลประทาน 37
- การคมนาคมขนส่ง 39
- การไฟฟ้า 41

สารบัญ
(ต่อ)

- การประปา 42

ด้านการพัฒนาจังหวัด ๔๓-๔๔
- เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด 43
- พันธกิจ (MISSION) 43
- ประเด็นการพัฒนา 43

ข้อมูลโบราณสถานที่สำคัญ ๔๕-๔๑
- พระธาตุช่อแฮ 45
- พระธาตุเนิ้ง 45
- พระธาตุปูแจ 46
- พระธาตุศรีดอนคำ 46
- พระธาตุแหลมลี่ 46
- วัดจอมสวรรค์ 46
- วัดหัวข่วง 47
- วัดศรีชุม 47
- วัดหลวง 48
- จวนผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ 48
- กำแพงเมือง และ คูเมือง 49
- เสาหลักเมือง (สะดือเมือง) 49

บ้านโบราณ ๑ หลัง ๕๐-๕๑
- บ้านเจ้าหนานไชยวงศ์ 50
- คุ้มวิชัยราชา 50
- บ้านวงศ์พระถาง 50
- บ้านขัติยะวรา 50
- บ้านมิชชั่นนารี 1 50
- บ้านยายบุญมา คงสุข 51
- บ้านพักรับรองหลวงศรีนครานุกูล 51
- บ้านศรีธิยศ 51
- ร้าน เอ.เอส.ฮารีซิงห์ 51

วัฒนธรรมประเพณีประจำปี ๕๒-๕๕
- ประเพณีนมัสการพระธาตุช่อแฮ เมืองแพร่แห่งตุงหลวง 52
- ประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวน บ้านทุ่งโฮ้ง 53
- ประเพณีสืบสานตำนานไทลื้อ 53
- ประเพณีตานก๋วยสลาก 54
- ประเพณีสงกรานต์เมืองแพร่ 54
- ประเพณีไหว้นมัสการหลวงพ่อพระพุทธโกศัย 55
- ประเพณีตากธรรม ตานข้าวใหม่ หิงไฟพระเจ้า 55

ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ ๕๖-๕๘
- ถ้ำผานางคอย 56
- อุทยานแห่งชาติแม่ยม 57
- อุทยานแห่งชาติดอยผากลอง 57
- แพะเมืองผี 58

ประวัติจังหวัดแพร่

เมืองแพร่ เป็นเมืองโบราณสร้างมาช้านานแล้วตั้งแต่อดีตกาล แต่ยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นในสมัยใดและใครเป็นผู้สร้าง

เมืองแพร่เป็นเมืองที่ไม่มีประวัติของตนเองจารึกไว้ในที่ใดๆ โดยเฉพาะ นอกจากปรากฏในตำนานพงศาวดารและจารึกของเมืองอื่นๆ บ้างเพียงเล็กน้อย

จากการศึกษาค้นคว้าและตรวจสอบหลักฐานจากตำนานเมืองเหนือพงศาวดารโยนกและศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เมืองแพร่น่าจะสร้างยุคเดียวกันกับกรุงสุโขทัย เชียงใหม่ ลำพูน พะเยา น่าน

เมืองแพร่มีชื่อเรียกกันหลายอย่าง ตำนานเมืองเหนือเรียกว่า “พลนคร” หรือ “เมืองพล” ดังปรากฏในตำนานสร้างพระธาตุลำปางหลวงว่า “เบื้องหน้าแต่นั้นนานมา ยังมีพระยาสามนตราชองค์หนึ่ง เสวยราชสมบัติในพลรัฐนคร อันมีในที่ใกล้กันกับลัมภกัปปะนคร (ลำปาง) นี่ ทราบว่าสรีรพระธาตุพระพุทธเจ้ามีในลัมภกัปปะนครก็ปรารถนาจะใคร่ได้”

ในสมัยขอมเรืองอำนาจราว พ.ศ. 1470 - 1560 นั้น พระนางจามเทวีได้แผ่อำนาจเข้าครอบครองดินแดนในเขตลานนา ได้เปลี่ยนชื่อเมืองในเขตลานนาเป็นภาษาเขมร เช่น ลำพูนเป็นหริภุญไชย น่านเป็นนันทบุรี เมืองแพร่เป็นโกศัยนคร หรือนครโกศัย

ชื่อที่ปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เรียกว่า “เมืองพล” และได้กลายเสียงตามหลักภาษาศาสตร์เป็น “แพร่” ชาวเมืองนิยมออกเสียงว่า “แป้”

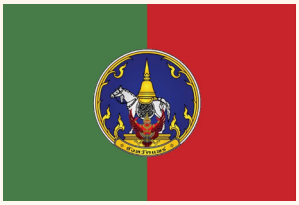
ที่มา : หนังสือประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดแพร่

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดแพร่

ตราประจำจังหวัดแพร่

ตราประจำจังหวัดแพร่เป็นรูปม้ายืน และมีโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดแพร่คือพระธาตุช่อแฮประกอบอยู่บนหลังม้า

ธงจังหวัดแพร่

ธงพื้นสีน้ำตาล - แดง แบ่งตามแนวตั้ง ตรงกลางเป็นรูปวัดพระธาตุช่อแฮ

ต้นไม้ประจำจังหวัดแพร่

คือ **ต้นยมหิน** มี***ลำต้น***ตรง สูงประมาณ 15-25 เมตร เปลือกนอกมีสีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลดำ ***ใบ***ประกอบแบบขนนกปลายคี่ ยาวประมาณ 30-50 ซ.ม. มีใบย่อยที่ออกตรงข้ามกัน 4-10 คู่ และที่ปลายก้านอีก 1 ใบ ***ดอก***มีลักษณะเป็นช่อมีกลิ่นหอม มีความยาว 1.5 ซ.ม. ***ผล***เป็นแบบผลแห้ง มีเปลือกแข็งสีน้ำตาลรูปทรงแบบไข่ ขนาดยาว 2.5 - 5.0 ซ.ม. เมื่อแก่จะมีสีดำ ***เมล็ด***มีลักษณะแบนเป็นแผ่นบางๆ สีน้ำตาล

คำขวัญประจำจังหวัดแพร่

“หม้อห้อม ไม้สัก ถิ่นรักพระลอ ช่อแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี คนแพร่นี้ใจงาม”

๏ สภาพทางภูมิศาสตร์ ๏

พื้นที่จังหวัดแพร่ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้ง 4 ทิศ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 20 โดยลาดเอียงไปทางทิศใต้ตามแนวไหลของแม่น้ำยมคล้ายก้นกระทะ พื้นที่ราบของจังหวัดจะอยู่ระหว่างหุบเขามี 2 แปลงใหญ่ คือ ที่ราบบริเวณพื้นที่อำเภอร้องกวาง อำเภอเมืองแพร่ อำเภอสูงเม่น และอำเภอเด่นชัย และอีกหนึ่งแปลงคือ บริเวณที่ตั้งอำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น ซึ่งที่ราบดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร

๏ สถานที่ตั้ง อาณาเขต ๏

จังหวัดแพร่เป็น 1 ใน 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งเหนือที่ 14.70 ถึง 18.44 องศา กับเส้นแวงที่ 99.58 ถึง 100.32 องศา อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 155 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงหมายเลข 11 และ 101 ประมาณ 551 กิโลเมตร และทางรถไฟ 550 กิโลเมตร (ถึงสถานีรถไฟเด่นชัย) มีเนื้อที่ประมาณ 6,538.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,086,625 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

ทิศเหนือ เขตอำเภอสอง และอำเภอร้องกวาง ติดต่อกับ จังหวัดลำปาง น่าน และพะเยา

ทิศตะวันออก เขตอำเภอเมืองแพร่ และอำเภอร้องกวาง ติดต่อกับจังหวัดน่านและอุตรดิตถ์

ทิศใต้ เขตอำเภอเด่นชัย และอำเภอวังชิ้น ติดต่อกับ จังหวัดอุตรดิตถ์ และสุโขทัย

ทิศตะวันตก เขตอำเภอสอง อำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น ติดต่อกับจังหวัดลำปาง

ที่มา : หนังสือประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดแพร่

๓ ลักษณะภูมิอากาศ ๒๐

1) ฤดูกาล ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแพร่จัดอยู่ในลักษณะแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูหรือแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Tropical Savanna) บริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตร่องอากาศเขตร้อน (Intertropical Convergence Zone) ปริมาณและการกระจายของฝนจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม 2 ประเภท คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกชุก และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่นำเอาอากาศหนาวและแห้งแล้งจากประเทศจีนมาปกคลุมทั่วบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย นอกจากนี้ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดแพร่ที่เป็นแอ่งคล้ายก้นกระทะและลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา จึงทำให้สภาพอากาศแตกต่างกันมาก ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแพร่ แบ่งเป็น 3 ฤดูกาล

ฤดูหนาว เริ่มประมาณ กลางเดือนพฤศจิกายน ถึง ปลายเดือนกุมภาพันธ์
ฤดูร้อน เริ่มประมาณ เดือนมีนาคม ถึง กลางเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน เริ่มประมาณ กลางเดือนพฤษภาคม ถึง กลางเดือนตุลาคม

2) ปริมาณน้ำฝน ของจังหวัดแพร่ในคาบ 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2562 - 2566 มีค่าเฉลี่ยประมาณ 1,210.2 ม.ม. **ปริมาณฝนตกมากที่สุด**ในปี 2563 วัดได้ 1,370.9 ม.ม./จำนวนวันที่ฝนตก 91 วัน **ปริมาณฝนตกน้อยที่สุด**ในปี 2562 วัดได้ 999.9 ม.ม./จำนวนวันที่ฝนตก 100 วัน

3) อุณหภูมิ ของจังหวัดแพร่ในคาบ 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2566 มีอุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 27.5 องศาเซลเซียส **อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี** ประมาณ 21.8 องศาเซลเซียส เมื่อปี 2565 **อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดต่อปี** ประมาณ 35.0 องศาเซลเซียส เมื่อปี 2562 **อุณหภูมิต่ำสุด**วัดได้ 8.2 องศาเซลเซียส เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2562 **อุณหภูมิสูงสุด**วัดได้ 43.1 องศาเซลเซียส เมื่อเดือนเมษายน ปี 2563

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 18 ธันวาคม 2566

❖ ด้านการปกครอง ❖

➢ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดแพร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น

- 8 อำเภอ 78 ตำบล 708 หมู่บ้าน 18 ชุมชน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 84 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 37 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 46 แห่ง

ตารางแสดงข้อมูลจำนวน ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน อบจ. ทม. ทต. และอบต.

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบ จ.	ทม.	ทต.	อบต.
อำเภอเมืองแพร่	20	166	18	1	1	11	8
อำเภอสูงเม่น	12	110	-	-	-	2	11
อำเภอเด่นชัย	5	52	-	-	-	3	4
อำเภอสอง	8	85	-	-	-	7	2
อำเภอลอง	9	90	-	-	-	7	4
อำเภอหนองม่วงไข่	6	35	-	-	-	1	5
อำเภอร้องกวาง	11	93	-	-	-	5	5
อำเภอวังชิ้น	7	77	-	-	-	1	7
รวม	**78**	**708**	**18**	**1**	**1**	**37**	**46**

➢ ข้อมูลประชากร

จังหวัดแพร่ มีประชากร จำนวน 417,480 คน จำแนกเป็น ชาย 200,080 คน (ร้อยละ 47.93) หญิง 217,400 คน (ร้อยละ 52.07)

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรและครัวเรือน

อำเภอ	จำนวนราษฎร (คน)			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
อำเภอเมืองแพร่	52,205	59,493	111,698	58,048
อำเภอสูงเม่น	32,752	36,450	69,202	30,903
อำเภอเด่นชัย	16,365	16,672	33,037	15,734
อำเภอสอง	22,475	24,052	46,527	20,101
อำเภอลอง	25,112	26,082	51,194	21,479
อำเภอหนองม่วงไข่	7,504	8,704	16,208	7,108
อำเภอร้องกวาง	21,901	23,942	45,843	19,422
อำเภอวังชิ้น	21,766	22,005	43,771	17,469
รวม	200,080	217,400	417,480	190,264

ที่มา : กรมการปกครองจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ ธันวาคม 2568

❖❖ ด้านสังคม ❖❖

➢ การศึกษา

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ สถานศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 98 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 107 แห่ง และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ จำนวน 16 แห่ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองแพร่ อำเภอร้องกวาง อำเภอสอง และอำเภอหนองม่วงไข่ จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 98 แห่ง มีห้องเรียน จำนวน 643 ห้อง ครู จำนวน 736 คน นักเรียน จำนวน 8,944 คน (ลดลงจากปี 2567 จำนวน 697 คน คิดเป็นร้อยละ 7.23)

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียน
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2568

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนครู (คน)	จำนวนนักเรียน (คน)			
				ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	รวม
อำเภอเมืองแพร่	34	265	304	653	3,414	75	4,142
อำเภอร้องกวาง	26	159	180	404	1,280	308	1,992
อำเภอสอง	30	186	215	473	1,646	256	2,375
อำเภอหนองม่วงไข่	8	33	37	36	399	0	435
รวม	**98**	**643**	**736**	**1,566**	**6,739**	**639**	**8,944**

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 10 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2568

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในเขตอำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย อำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 107 แห่ง มีห้องเรียน จำนวน 815 ห้อง ครู จำนวน 727 คน นักเรียน จำนวน 7,553 คน (ลดลงจากปี 2567 จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 4.78)

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียน
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปีการศึกษา 2568

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนครู (คน)	จำนวนนักเรียน (คน)			
				ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	รวม
อำเภอสูงเม่น	24	180	153	292	1,124	148	1,564
อำเภอเด่นชัย	13	111	237	136	967	151	1,254
อำเภอลอง	30	247	231	403	1,655	427	2,485
อำเภอวังชิ้น	40	277	106	332	1,579	339	2,250
รวม	**107**	**815**	**727**	**1,163**	**5,325**	**1,065**	**7,553**

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2, ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโรงเรียนในสังกัดที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดแพร่ จำนวน 16 แห่ง มีห้องเรียน จำนวน 410 ห้อง ครู จำนวน 645 คน นักเรียน จำนวน 12,877 คน

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และนักเรียน ปีการศึกษา 2568

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนครู (คน)	จำนวนนักเรียน (คน)	
				มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย
อำเภอเมืองแพร่	6	198	315	3,614	3,176
อำเภอสูงเม่น	2	36	61	549	403
อำเภอเด่นชัย	1	24	36	394	313
อำเภอสอง	2	35	54	561	384
อำเภอลอง	1	39	57	657	465
อำเภอหนองม่วงไข่	1	12	16	192	153
อำเภอร้องกวาง	1	30	47	526	432
อำเภอวังชิ้น	2	36	59	476	582
รวม	**16**	**410**	**645**	**6,969**	**5,908**

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568

2. ระดับอาชีวศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ซึ่งเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่ วิทยาลัยการอาชีพสอง และวิทยาลัยการอาชีพลอง

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนห้องเรียน ครู และนักเรียน ระดับอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2568

สถานศึกษา	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนครู (คน)	จำนวนนักเรียน (คน)			
			ปวช.	ปวส.	ป.ตรี	รวม
วิทยาลัยเทคนิคแพร่	88	114	1,472	1,037	159	2,668
วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่	63	76	634	631	52	1,317
วิทยาลัยการอาชีพสอง	22	29	253	148	-	401
วิทยาลัยการอาชีพลอง	22	35	306	135	-	441
วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่	21	30	297	153	-	450
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	30	41	587	228	-	815

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ข้อมูล ณ วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568

3. ระดับอุดมศึกษา มีการจัดตั้งสาขาหรือหน่วยการสอนระดับอุดมศึกษา 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ, มหาวิทยาลัยรามคำแหงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดแพร่, ศูนย์วิทยบริการจังหวัดแพร่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีแพร่ และวิทยาลัยชุมชนแพร่

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนห้องเรียน ครู และนักเรียน ในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2569

สถานศึกษา	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนครู (คน)	จำนวนนักศึกษา (คน)			
			อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	รวม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดแพร่	10	11	-	678	55	733
มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ	24	92	-	957	-	957
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่	36	37	99	448	-	547
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ศูนย์วิทยบริการจังหวัดแพร่	2	12	-	36	-	36
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีแพร่	5	37	-	450	-	450
วิทยาลัยชุมชนแพร่	14	39	240	-	-	240

ที่มา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2568 / มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ, ข้อมูล ณ วันที่ 10 เมษายน 2569 / มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 20 เมษายน 2569 / ศูนย์วิทยบริการจังหวัดแพร่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ข้อมูล ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564 / วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 16 เมษายน 2569 / วิทยาลัยชุมชนแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 23 กันยายน 2565

4. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดแพร่ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันมีนักศึกษา สกร. จำนวน 5,506 คน ครู จำนวน 118 คน (ลดลงจากปี 2567 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 0.97) และ ศกร. ตำบล จำนวน 78 แห่ง

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนนักเรียน ครู และห้องเรียน ปีการศึกษา 2568

สถานศึกษา	จำนวน ศกร.ตำบล (แห่ง)	จำนวนครู (คน)	จำนวนนักเรียน (คน)			
			ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	รวม
สกร. อำเภอเมืองแพร่	20	27	293	459	677	1459
สกร. อำเภอสูงเม่น	12	16	55	286	391	732
สกร. อำเภอเด่นชัย	5	7	26	156	311	493
สกร. อำเภอสอง	8	12	93	154	339	586
สกร. อำเภอลอง	9	13	49	217	336	602
สกร. อำเภอหนองม่วงไข่	6	10	72	137	163	372
สกร. อำเภอร้องกวาง	11	20	93	266	445	804
สกร. อำเภอวังชิ้น	7	13	47	183	258	488
รวม	78	118	728	1,858	2,920	5,506

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 8 มกราคม 2569

➢ ศาสนา

จังหวัดแพร่ มีประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 388,423 คน คิดเป็นร้อยละ 93.04

มีวัด จำนวน - แห่ง แยกเป็น พระอารามหลวง จำนวน 2 แห่ง วัดราษฎร์ จำนวน 379 แห่ง โบสถ์ จำนวน 40 แห่ง และมัสยิด จำนวน 1 แห่ง เทวสถาน/คุรุทวารา/อื่นๆ จำนวน 1 แห่ง

มีวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา จำนวน 342 แห่ง แยกเป็น มหานิกาย จำนวน 339 แห่ง ธรรมยุตนิกาย จำนวน 3 แห่ง และวัดที่ยังไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา จำนวน 39 แห่ง แยกเป็น มหานิกาย จำนวน 32 แห่ง ธรรมยุตนิกาย จำนวน 7 แห่ง

มีวัดร้าง จำนวน 13 แห่ง ที่พักสงฆ์ จำนวน 71 แห่ง

มีพระภิกษุ จำนวน 1,045 รูป และสามเณร จำนวน 584 รูป รวม 1,629 รูป

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2569 / สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 7 มกราคม 2569

➢ กลุ่มชาติพันธุ์

ศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดแพร่ มีจำนวน 4 เขต 44 หมู่บ้าน 4 ชนเผ่า ราษฎรบนพื้นที่สูง รวมจำนวน 20,034 คน ขนาดของศูนย์ (M)

1. เขตฯ ห้วยฮ่อม ต.บ้านเวียง อ.ร้องกวาง
2. เขตฯ แม่ลัว ต.ป่าแดง อ.เมืองแพร่
3. เขตฯ บ้านโป่ง ต.แม่ป้าก อ.วังชิ้น
4. เขตฯ แม่พร้าว ต.สะเอียบ อ.สอง

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดแพร่

ประเภทกลุ่มชาติพันธุ์	จำนวน		
	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1. กะเหรี่ยง	8,231	8,266	8,266
2. ม้ง	1,641	3,607	3,607
3. อาข่า	317	904	904
4. มลาบรี	156	152	152
5. ราษฎรไทยพื้นราบ	6,229	7,094	7,094
รวม	16,574	20,030	20,034

ที่มา : ศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2568

➢ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

➢ โบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดแพร่

ปัจจุบันมีโบราณสถานในจังหวัดแพร่ที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนโดยกรมศิลปากรแล้วทั้งสิ้น 10 แห่ง ดังนี้

อันดับ	ที่ตั้ง	สถานที่	ปีที่ขึ้นทะเบียน (พ.ศ.)
1	วัดพระธาตุช่อแฮ	ต.ป่าแดง อ.เมืองแพร่	2478, 2523
2	วัดพระหลวง (วัดพระหลวงธาตุเนิ้ง)	ต.พระหลวง อ.สูงเม่น	2478, 2523
3	วัดพระธาตุปูแจ	ต.บ้านเวียง อ.ร้องกวาง	2478, 2523
4	วัดพระธาตุศรีดอนคำ	ต.ห้วยอ้อ อ.ลอง	2497, 2523

อันดับ	ที่ตั้ง	สถานที่	ปีที่ขึ้นทะเบียน (พ.ศ.)
5	พระธาตุแหลมลี่	ต.ห้วยอ้อ อ.ลอง	2497
6	วัดจอมสวรรค์	ต.ทุ่งกวาว อ.เมืองแพร่	2523
7	วัดศรีชุม	ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่	2523
8	วัดหัวข่วง	ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่	2523
9	วัดหลวง	ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่	2541
10	จวนผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่	ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่	2541

ที่มา : *สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 20 กันยายน 2565*

➢ สาธารณสุข

จังหวัดแพร่ มีสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ จำนวน 132 แห่ง จำแนกเป็น โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 119 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 2 แห่ง และ โรงพยาบาลเอกชน 2 แห่ง (สัดส่วนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อประชากรจังหวัดแพร่ทั้งหมดเท่ากับ 1 : 3,498 คน)

มีสถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน จำนวน 282 แห่ง จำแนกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 2 แห่ง
2. การพยาบาลและผดุงครรภ์ จำนวน 108 แห่ง
3. เวชกรรม จำนวน 64 แห่ง
4. เวชกรรมเฉพาะทาง จำนวน 43 แห่ง ทันตกรรม จำนวน 28 แห่ง
5. อื่นๆ จำนวน 37 แห่ง

ข้อมูลจาก : *กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2565*

ตารางแสดงข้อมูลโรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และสถานบริการสาธารณสุขชุมชน ปี 2569

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			รพ.เอกชน	รพ.สต./สอน.	สสช.	ศูนย์สุขภาพชุมชน (ศสช.)	ศูนย์บริการสาธารณสุข	คลินิก
	รพท.	รพช.	สัดส่วนเตียงต่อประชากร						
อำเภอเมืองแพร่	1/535	-	1:778 (416,219)	2	27	-	1	1	139
อำเภอสูงเม่น	-	1/50	1:1,384 (69,179)	-	16	-	-	-	11
อำเภอเด่นชัย	-	1/35	1:943 (33,013)	-	8	-	-	-	24
อำเภอสอง	-	1/43	1:1,081 (46,482)	-	15	1	-	-	34
อำเภอลอง	-	1/64	1:799 (51,142)	-	14	-	-	-	13
อำเภอหนองม่วงไข่	-	1/50	1:324 (16,217)	-	6	-	-	-	30
อำเภอร้องกวาง	-	1/30	1:1,516 (45,478)	-	16	1	-	-	19
อำเภอวังชิ้น	-	1/32	1:1,366 (43,701)	-	17	-	-	-	4
รวม	**1/535**	**7/304**	**1:778 (416,219)**	**2**	**119**	**2**	**1**	**1**	**220**

ข้อมูลจาก : *1. ระบบรายงานข้อมูล CMI, วิเคราะห์ศักยภาพการจัดบริการผู้ป่วยในฯ สำนักงานเขตสุขภาพที่ 1*

2. ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพภาคเอกชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ http://oss.hss.moph.go.th ข้อมูล ณ วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2569

3. ระบบสถิติทางการทะเบียน https://www.dopa.go.th ณ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2568

ตารางแสดงจำนวนบุคลากรสาธารณสุขภาครัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดแพร่

ประเภทบุคลากร	พ.ศ.2569		พ.ศ.2568		พ.ศ.2567	
	กรอบอัตรากำลัง	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	กรอบอัตรากำลัง	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	กรอบอัตรากำลัง	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)
แพทย์ (รวมแพทย์ใช้ทุน)	255	197	255	185	107	83
ทันตแพทย์	61	58	61	55	46	39
เภสัชกร	117	100	117	102	75	57
พยาบาลวิชาชีพ/พยาบาลเทคนิค	1,258	940	1,258	935	593	400
นักวิชาการสาธารณสุข/เจ้าพนักงานสาธารณสุข	432	222	432	205	422	206
นักรังสีการแพทย์ เจ้าพนักงานรังสีการแพทย์	22	14	22	18	14	7
นักเทคนิคการแพทย์/นักวิทยาศาสตร์การแพทย์/เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์	80	70	80	69	38	29
แพทย์แผนไทย/เจ้าพนักงานสาธารณสุข (วุฒิปริญญาการแพทย์แผนไทย(อายุรเวท))	55	33	55	34	51	30
นักกายภาพบำบัด	53	37	53	37	38	20
นักโภชนาการ/โภชนากร	22	11	22	11	17	6
สนับสนุนบริหาร	212	129	212	148	344	229
สนับสนุนบริการ	847	573	847	528	574	276
อสม.	12,178	12,178	12,178	12,17	12,122	12,120

ข้อมูลจาก : *กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่,รพ.แพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 16 เดือน มีนาคม พ.ศ.2569*

ตารางแสดงข้อมูลสาเหตุการเสียชีวิตของประชาชนในจังหวัดแพร่ ปี 2569 (5 อันดับแรก)

สาเหตุการตาย	จำนวน (ราย)	อัตราการตายต่อประชากรแสนคน
1. หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด	1,841	7.1.961.
2. ความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ (ปฐมภูมิ)	1,727	7.47
3. ไตวายเรื้อรัง ไม่ระบุรายละเอียด	1,531	6.62
4. การติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด	1,340	5.79
5. เบาหวานชนิดที่ไม่ต้องพึ่งอินซูลิน ไม่มีภาวะแทรกซ้อน	1,236	5.34

ที่มา : ที่มา โปรแกรม HDC สสจ.แพร่ (ต.ค.68-17 มี.ค.69)

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ เดือน มีนาคม พ.ศ.2569

❖❖ ด้านเศรษฐกิจ ❖❖

➢ ผลิตภัณฑ์มวลรวม/รายได้ประชากร

จจังหวัดแพร่ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาตลาดประจำปี พ.ศ. 2566 มูลค่าเท่ากับ 33,088 ล้านบาท โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ

อันดับ 1 คือ ภาคบริการ 22,373 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.6
อันดับ 2 คือ ภาคเกษตร 6,238 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.9
อันดับ 3 คือ ภาคอุตสาหกรรม 4,477 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.5

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากร (GPP per capita) ปี 2566 เท่ากับ 91,324 บาท จัดเป็นอันดับที่ 58 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 15 ของ 17 จังหวัดภาคเหนือ

ตารางแสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแพร่ ประจำปี 2566 จำแนกตามสาขาการผลิต 18 สาขา

สาขาการผลิต	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ปี 2566 (หน่วย : ล้านบาท)
ภาคเกษตร	**6,238**
- เกษตรกรรม การป่าไม้ และประมง	6,238
ภาคนอกเกษตร	**26,851**
ภาคอุตสาหกรรม	**4,477**
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	306
การผลิต	3,360
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	623
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	188
ภาคบริการ	**22,373**
การก่อสร้าง	2,578
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	3,394
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	772
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	334
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	482
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	3,346
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	1,468
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	12
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	41
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	2,800
การศึกษา	4,579
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,931
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	270
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	368
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	33,088

ข้อมูลจาก : *สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2567*

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 20 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

➢ การเงิน การธนาคาร การจัดเก็บภาษี

จังหวัดแพร่ มีธนาคารพาณิชย์ที่เปิดดำเนินการในปี 2569 จำนวน 6 สาขา มีเงินฝาก ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2569 จำนวน 19,185 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568 จำนวนเงินลดลง 92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -0.48 และมีสินเชื่อ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2569 จำนวน 15,162 ล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2569 จำนวนเงินลดลง 178 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -1.16

ตารางแสดงรายชื่อธนาคารพาณิชย์และจำนวนสาขา

ชื่อธนาคาร	จำนวนสาขา
1. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	1
2. ธนาคารไทยพาณิชย์	1
3. ธนาคารกรุงเทพ	1
4. ธนาคารทหารไทยธนชาต	1
5. ธนาคารกสิกรไทย	2

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 28 เมษายน 2569

➢➢ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

ปีงบประมาณ 2569 สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่แพร่ ได้รับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต (1 ตุลาคม 2568 – 31 มีนาคม 2569 จำนวน 192.378 ล้านบาท สามารถจัดเก็บได้ จำนวน 184.798 ล้านบาท (มีอัตราต่ำกว่าประมาณการที่กำหนดไว้ จำนวน -7.58 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -3.94 และจัดเก็บได้ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา จำนวน -6.772 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -3.54)

ตารางแสดงข้อมูลการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

ประเภทรายได้	ปี 2568	ปี 2567	ปี 2566
1. ภาษีสุรา	178,186,416.56	345,271,254.44	354,704,285.07
2. ภาษีเบียร์	-	-	-
3.ภาษียาสูบ	324,399.00	3,502,100.00	4,510,075.00
4. ภาษีรถยนต์	-	36,160.00	148,000.00
5. ภาษีเครื่องดื่ม	28,574.00	57,615.00	50,927.90
6. ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน	-	-	72,640.00
7. ภาษีรถจักรยานยนต์	39,145.00	280,000.00	44,800.00
8. ภาษีเครื่องปรับอากาศ	-	-	-
9.ภาษีสารทำลายชั้นบรรยากาศ	-	-	-
10.ภาษีสนามกอล์ฟ	17,730.00	41,530.00	57,455.00
11.ภาษีไนต์คลับ,ดิสโก้เธค	81,410.00	173,059.00	261,769.00
12.ภาษีอาบ อบ นวด	-	-	-
13.ภาษีโทรคมนาคม	-	-	-

ประเภทรายได้	ปี 2568	ปี 2567	ปี 2566
14. ภาษีเครื่องหอม	127,269.00	167,857.00	11,345.00
15. ภาษีแก้ว,เครื่องแก้ว	-	-	-
16. ภาษีพรม	-	-	-
17. ภาษีไพ่	-	-	-
18. ภาษีสาร CFC	-	-	-
19. รายได้เบ็ดเตล็ด	5,993,056.11	8,196,048.72	8,063,687.42
11.ภาษีไนต์คลับ,ดิสโก้เธค	81,410.00	173,059.00	261,769.00
รวม	**184,797,999.67**	**357,725,624.16**	**367,924,984.39**

ที่มา : สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่แพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 19 มกราคม 2569

➢➢ การจัดเก็บภาษีสรรพากร

การจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่แพร่ ปีงบประมาณ 2568 ได้รับประมาณการการจัดเก็บภาษีสรรพากร จำนวน 684.392 ล้านบาท สามารถจัดเก็บฯ ได้ จำนวน 884.393 ล้านบาท มีอัตราสูงกว่าประมาณการที่กำหนดไว้ ณ ช่วงเวลาเดียวกัน จำนวน 200.064 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.23 และจัดเก็บได้ตสูงกว่าปีที่ผ่านมา จำนวน 120.513 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.77

ตารางแสดงข้อมูลการจัดเก็บภาษีสรรพากร

ประเภทภาษี	จัดเก็บภาษีฯ ได้จริง					
	ปี 2568		ปี 2567		ปี 2566	
	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เพิ่ม/ลด (ร้อยละ)
1. บุคคลธรรมดา	200.073	14.14	175.287	1.46	174.699	1.32
2. นิติบุคคล	164.561	12.80	145.881	-3.24	151.7889	-9.89
3. มูลค่าเพิ่ม	487.832	17.42	415.449	2.76	428.499	35.41
4. ธุรกิจเฉพาะ	18.379	-7.04	19.771	18.69	19.948	116.05
5. อากรแสตมป์	13.132	38.61	7.152	-25.09	9.551	40.09
6. รายได้อื่น	0.416	22.35	0.34	2.10	0.333	-79.81
รวม	**884.393**	**15.78**	**763.880**	**-2.67**	**784.818**	**16.27**

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่แพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

➢ การเกษตรกรรม

ในปี พ.ศ. 2568 จังหวัดแพร่ มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 821,162 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.09 ของพื้นที่ทั้งหมด มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน 53,434 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.82 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร

อำเภอ	จำนวน	
	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่การเกษตร (ไร่)
อำเภอเมืองแพร่	8,681	124,995
อำเภอสูงเม่น	6,414	64,421
อำเภอเด่นชัย	3,304	53,435
อำเภอสอง	7908	159,863
อำเภอลอง	9,238	117,637
อำเภอหนองม่วงไข่	2,421	36,288
อำเภอร้องกวาง	7,123	130,726
อำเภอวังชิ้น	8,997	133,797
รวม	57,086	821,162

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2569

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญในฤดูกาลผลิต ปี 2566/2567 ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ส้มเขียวหวาน และส้มโอ

ตารางแสดงข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจจังหวัดแพร่ ปี 2566/2568

ชนิดพืช	พ.ศ. 2566		พ.ศ. 2567		พ.ศ. 2568	
	จำนวนเกษตรกร	รายได้ (ล้านบาท)	จำนวนเกษตรกร	รายได้ (ล้านบาท)	จำนวนเกษตรกร	รายได้ (ล้านบาท)
ข้าวนาปี	45,613	1,683.69	45,993	1,683.69	40,143	1,744.78
ข้าวนาปรัง	4,888	177.12	4,155	177.12	2,725	337.95
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1	15,432	1470.57	12,874	1470.57	14,092	1,109.32
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 2	8,270	320.08	4,981	320.08	3,935	270.63
มันสำปะหลัง	2,782	263.10	2,622	263.10	2,562	181.55
ถั่วเหลือง รุ่น 1	25	0.64	20	0.64	17	0.45
ถั่วเหลือง รุ่น 2	387	20.47	300	20.47	307	10.30
ส้มเขียวหวาน	2,598	582.83	2,587	582.83	2,587	257.75
ส้มโอ	422	66.27	371	66.27	416	19.91
พริก	373	58.89	301	58.89	301	81.68
ลองกอง	508	14.23	546	14.23	546	9.55
ลำไย	879	20.34	798	20.34	1,103	18.36
ทุเรียน	640	3.39	892	3.39	934	360.18
กาแฟ	608	12.39	544	12.39	660	2.02
กระเทียม	113	1.95	113	1.95	54	3.90
หอมแดง	16	0.23	16	0.23	16	0.66
ปาล์มน้ำมัน	260	4.26	256	4.26	344	47.69

ชนิดพืช	พ.ศ. 2566		พ.ศ. 2567		พ.ศ. 2568	
	จำนวนเกษตรกร	รายได้ (ล้านบาท)	จำนวนเกษตรกร	รายได้ (ล้านบาท)	จำนวนเกษตรกร	รายได้ (ล้านบาท)
ยางพารา	2,820	168.84	2,692	168.84	2,770	251.67
ลิ้นจี่	16	0.80	10	0.80	16	0.03
มะม่วง	503	6.06	188	6.06	121	1.14
รวม	**87,153**	**4,876.15**	**80,259**	**4,876.15**	**73,649**	**4,709.52**

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 28 มกราคม 2569

➢ ตลาดสินค้าเกษตร

สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดแพร่ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง พริกใหญ่ ส้มเขียวหวาน และลำไย การขายผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดแพร่ มีลักษณะดังนี้

➢➢ **ข้าว** เกษตรกรจังหวัดแพร่จะมีการผลิตข้าวในรูปแบบ 3 ประเ ภท ดังนี้

1. ผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์
2. ผลิตเพื่อบริโภค
3. ผลิตเพื่อจำหน่ายในรูปแบบข้าวเปลือกและแปรรูปเป็นข้าวขาว ซึ่งจะจำหน่ายให้กับโรงสีข้าวและท่าข้าวในพื้นที่ และจะรวบรวมส่งไปจำหน่ายให้กับโรงสีในภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

➢➢ **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** มีการกระจายผลผลิตแบ่งออกเป็น 2 ทาง คือ ใช้ในจังหวัดและจำหน่ายออกนอกจังหวัด การรวบรวมผลผลิตโดยพ่อค้าคนกลาง สถาบันเกษตรกร เช่น สหกรณ์การเกษตร ลานรับซื้อ และฟาร์มอาหารสัตว์

➢➢ **มันสำปะหลัง** ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดแพร่รับซื้อหัวมันสำปะหลังสดจากเกษตรกรแบบคละเกรด เพื่อส่งจำหน่ายต่อหัวมันสำปะหลังสดไปยังโรงงานแป้งมันสำปะหลังที่ต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดกำแพงเพชร และมีการแปรรูปจากหัวมันสำปะหลังสดเป็นมันเส้นเพื่อส่งต่อจำหน่ายไปยังโรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่ต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดลำพูน จังหวัดตาก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

➢➢ **พริกใหญ่** เกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่จังหวัดแพร่ มีการจำหน่ายพริกใหญ่สดให้กับผู้ประกอบการรับซื้อในพื้นที่ โดยผู้ประกอบการรับซื้อในแต่ละพื้นที่จะมีการจำหน่ายต่อให้กับผู้รับซื้อทั้งในและต่างจังหวัด ดังนี้

1) พริกใหญ่ (เขียว) สู่ตลาดผู้บริโภคภายในจังหวัดและต่างจังหวัด ได้แก่ ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง (จังหวัดปทุมธานี) ตลาดศรีเมือง (จังหวัดราชบุรี) ฯลฯ และจำหน่ายต่อให้ผู้ค้าส่งเพื่อจำหน่ายต่อไปยังต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

2) พริกใหญ่ (แดง) เข้าสู่โรงงานผลิตซอสพริกในต่างจังหวัด เช่น จังหวัดสมุทรปราการ เป็นต้น

➢➢ **ส้มเขียวหวาน** เกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวานจังหวัดแพร่ มีการจำหน่ายผลผลิตส้มเขียวหวานผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้

1) จำหน่ายผลผลิตส้มเขียวหวานสดไปยังผู้บริโภคภายในจังหวัดและต่างจังหวัดโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยกระจายผลผลิตเองและผ่านบริษัทขนส่งสินค้า

2) การจำหน่ายส้มเขียวหวานสดไปยังผู้ประกอบการรับซื้อส้มเขียวหวานในพื้นที่ เพื่อจำหน่ายสู่ตลาดผู้บริโภคทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด เช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง (จังหวัดปทุมธานี) ตลาดศรีเมือง (จังหวัดราชบุรี) และตลาดไทยเจริญ (จังหวัดพิษณุโลก) รวมถึงตลาดต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย

3) การจำหน่ายส้มเขียวหวานสดไปยังผู้ประกอบการรับซื้อส้มเขียวหวานจังหวัดสุโขทัย โดยผู้ประกอบการจะมีการจำหน่ายสู่ตลาดผู้บริโภคภายในประเทศ เช่น จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพิษณุโลก กรุงเทพฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดขอนแก่น

➢➢ **ลำไย** ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดแพร่ พะเยา และน่าน เป็นผู้รับซื้อและรวบรวมผลผลิตลำไยสดรูดร่วงของจังหวัดแพร่ โดยนำลำไยสดรูดร่วงไปอบแห้งเป็นลำไยอบแห้งจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ส่วนราคารับซื้อ ใช้ราคาอ้างอิงของจังหวัดลำพูน แล้วมาหักด้วยค่าบริหารจัดการมาเป็นเกณฑ์ในการรับซื้อลำไยของเกษตรกร สำหรับลำไยสดช่อมีการกระจายผลผลิต ดังนี้

1) เกษตรกรและผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดแพร่ รับซื้อเพื่อจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดแพร่

2) ผู้ประกอบการจังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ มารับซื้อเพื่อนำไปจำหน่าย ณ จังหวัดพิษณุโล เพชรบูรณ์ และจังหวัดอื่นๆ

3) กระจายผลผลิตผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต ตามโครงการบริหารจัดการผลไม้ ปี 2564 ของกระทรวงพาณิชย์

4) เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดแพร่รับซื้อ กระจายผลผลิตไปยังต่างจังหวัดโดยผ่านบริษัทขนส่งสินค้า

ตลาดต้องชมในจังหวัดแพร่ จำนวน 4 แห่ง ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อตลาด	สถานที่ตั้ง	
1	ตลาดต้องชมกาดสามวัย	ตำบลในเวียง	อำเภอเมืองแพร่
2	ตลาดต้องชมลานค้าชุมชนพระธาตุช่อแฮ	ตำบลป่าแดง	อำเภอเมืองแพร่
3	ตลาดต้องชมชุมชนจำหน่ายผ้าหม้อห้อมทุ่งโฮ้ง	ตำบลทุ่งโฮ้ง	อำเภอเมืองแพร่
4	ตลาดต้องชม กาดเมกฮิมคือ	ตำบลในเวียง	อำเภอเมืองแพร่
5	ตลาดต้องชม กาดเมกหวาก	ตำบลในเวียง	อำเภอเมืองแพร่

ศูนย์การค้าที่สำคัญในเขตจังหวัดแพร่ มีจำนวน 8 แห่ง ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อศูนย์การค้า	สถานที่ตั้ง	
1	บริษัท ท้อปเซ็นเตอร์ จำกัด	ตำบลในเวียง	อำเภอเมืองแพร่
2	บริษัท เจริญสินเทรดดิ้ง จำกัด	ตำบลในเวียง	อำเภอเมืองแพร่
3	บริษัท แสงไทย จำกัด (มาร์คโฟร์)	ตำบลนาจักร	อำเภอเมืองแพร่
4	บริษัท สมสวัสดิ์ดีพาร์ทเม้นสโตร์ จำกัด	ตำบลในเวียง	อำเภอเมืองแพร่
5	เทสโก้โลตัส สาขาแพร่	ตำบลทุ่งกวาว	อำเภอเมืองแพร่
6	บิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาแพร่	ตำบลนาจักร	อำเภอเมืองแพร่
7	บริษัท สยามแมคโคร จำกัด สาขาแพร่	ตำบลนาจักร	อำเภอเมืองแพร่
8	ส. ซูเปอร์มาร์เก็ต	ตำบลสูงเม่น	อำเภอสูงเม่น

ตลาดสดที่สำคัญในจังหวัดแพร่ จำนวน 15 แห่ง กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อตลาด	สถานที่ตั้ง	
1	ตลาดชมพูมิ่ง	ต.ในเวียง	อ.เมืองแพร่
2	ตลาดเทศบาลเมืองแพร่	ต.ในเวียง	อ.เมืองแพร่
3	ตลาดบ้านทุ่ง	ตำบลในเวียง	อ.เมืองแพร่
4	ตลาดบ้านวังหงส์	ต.วังหงส์	อ.เมืองแพร่
5	ตลาดบ้านสำเภา	ต.เหมืองหม้อ	อ.เมืองแพร่
6	ตลาดเมืองหม้อ (เช้า)	ต.เหมืองหม้อ	อ.เมืองแพร่
7	ตลาดบ้านพระหลวง	ต.พระหลวง	อ.สูงเม่น
8	ตลาดเทศบาลเด่นชัย	ต.เด่นชัย	อ.เด่นชัย

ลำดับ	รายชื่อตลาด	สถานที่ตั้ง	
9	ตลาดเทศบาลห้วยอ้อ	ต.ห้วยอ้อ	อ.ลอง
10	ตลาดหนองม่วงไข่	ต.หนองม่วงไข่	อ.หนองม่วงไข่
11	ตลาดเทศบาลร้องกวาง	ต.ร้องกวาง	อ.ร้องกวาง
12	ตลาดขวัญนคร	ต.บ้านกลาง	อ.สอง
13	ตลาดเทศบาลวังชิ้น	ต.วังชิ้น	อ.วังชิ้น
14	ตลาดบ้านศรีมูลเรือง (เช้า)	ต.บ้านหนุน	อ.สอง
15	ตลาดบ้านกลาง (เช้า)	ต.บ้านกลาง	อ.สอง

➢ การสหกรณ์

จังหวัดแพร่ มีสหกรณ์ 4 ประเภท จำนวน 60 แห่ง มีสมาชิก จำนวน 44,829 ราย

ตารางแสดงข้อมูลประเภทและจำนวนสหกรณ์

ประเภทสหกรณ์	ดำเนินงาน/ธุรกิจ (แห่ง)	หยุดดำเนินงาน/ธุรกิจ (แห่ง)	เลิก (แห่ง)	รวมทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์การเกษตร	23	5	-	28	23,137
สหกรณ์ออมทรัพย์	9	-	-	9	12,482
สหกรณ์ร้านค้า	-	-	-	-	-
สหกรณ์บริการ	22	1	-	23	6,167
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	6	-	-	6	3,043
รวม	**60**	**6**	**-**	**66**	**44,829**

➢ กลุ่มเกษตรกร

จังหวัดแพร่ มีกลุ่มเกษตรกร 5 ประเภท จำนวน 122 แห่ง มีสมาชิก จำนวน 6,707 คน

ตารางแสดงข้อมูลประเภทและจำนวนกลุ่มเกษตรกร

ประเภทกลุ่มเกษตรกร	ดำเนินงาน/ธุรกิจ (แห่ง)	หยุดดำเนินงาน/ธุรกิจ (แห่ง)	เลิก (แห่ง)	รวมทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
1. ทำนา	47	3	-	50	3,200
2. ทำสวน	16	3	-	19	718
3. เลี้ยงสัตว์	32	1	-	35	1,663
4. ทำไร่	24	2	-	26	1,013
5. กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ	3	-	-	3	113
รวม	**122**	**9**	**-**	**131**	**6,707**

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567

➢ การพาณิชยกรรม

การจัดตั้งสถานประกอบธุรกิจในจังหวัดแพร่ ปี 2568 มีผู้ประกอบการจดทะเบียนประกอบธุรกิจประเภทนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บริษัทมหาชน รวมทั้งสิ้น 156 ราย ตามตารางดังนี้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบการจดทะเบียนนิติบุคคลจัดตั้งใหม่ 2566 - 2568

ประเภทการจดทะเบียน	บริษัทจำกัด		ห้างหุ้นส่วนจำกัด		รวม (ราย)
	จำนวนราย	ทุนจดทะเบียน	จำนวนราย	ทุนจดทะเบียน	
พ.ศ. 2566	100	153,655,000	72	60,410,000	172
พ.ศ. 2567	91	132,050,000	59	46,350,000	150
พ.ศ. 2568	105	148,479,200	51	42,608,888	156

ตารางแสดงข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคลจัดตั้งใหม่จำแนกตามประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	ประเภทนิติบุคคล				รวม
	บริษัทจำกัด	หจก.	หจก. สามัญนิติบุคคล	บริษัทมหาชนจำกัด	
เกษตรกรรมการป่าไม้ และการประมง	19	40	1	-	60
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	6	2	-	-	8
การผลิต	146	90	-	-	236
การไฟฟ้าก๊าซไอน้ำและระบบปรับอากาศ	13	3	-	-	16
การจัดหาน้ำการจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	2	-	-	-	2
การก่อสร้าง	125	261	-	-	386
การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์	410	388	3	-	801
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	20	51	-	-	71
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	41	17	1	-	59
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	15	40	-	-	55
กิจกรรมทางการเงิน และการประกันภัย	33	9	-	1	43
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	36	5	-	-	41
กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	53	46	1	-	100
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	24	35	-	-	59
การศึกษา	9	6	-	-	15
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	31	6	-	-	37
ศิลปะความบันเทิงและนันทนาการ	3	5	-	-	8
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ	8	6	-	-	14
อุตสาหกรรมไฟฟ้า	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรมขนส่ง	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรมอื่น ๆ	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรมอื่น ๆ	100	72	0	0	172

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

➢ การปศุสัตว์

ปี 2568 จังหวัดแพร่ มีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน 29,063 ครัวเรือน พื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2,442 ไร่ มีปศุสัตว์ที่สำคัญคือ โคเนื้อ กระบือ ไก่พื้นเมือง สุกร แพะ และโคนม

ตารางแสดงข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดแพร่ ปี 2568

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)	ชนิดสัตว์ (ตัว)					
		โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	ไก่พื้นเมือง	เป็ด	แพะ
อำเภอเมืองแพร่	7,267	14,266	154	1,221	3,857	328,309	443
อำเภอร้องกวาง	3,649	10,360	0	2,522	8,941	215,081	470
อำเภอลอง	4,151	12,869	0	2,130	8,887	139,578	634
อำเภอสูงเม่น	2,425	4,001	0	1,202	4,557	133,691	203
อำเภอเด่นชัย	1,843	2,138	1	1,689	2,349	58,231	142
อำเภอสอง	5,360	8,542	0	2,273	9,137	208,865	489
อำเภอวังชิ้น	3,538	8,695	0	3,000	13,865	164,793	46
อำเภอหนองม่วงไข่	830	2,445	0	782	783	36,710	4
รวม	29,063	63,316	154	14,819	52,376	1,285,258	2,431

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2568

➢ การประมง

ในปี ปี 2569 จังหวัดแพร่ มีผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 6,966 ราย คิดเป็นพื้นที่เลี้ยงรวม จำนวน 3,727.59 ไร่ มีฟาร์มที่ใช้เพาะเลี้ยง จำนวน 6,966 ฟาร์ม ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบยังชีพ จำนวน 6,880 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 98.77 ของจำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมด

ชนิดสัตว์น้ำที่มีการเลี้ยงแบบยังชีพมากที่สุด ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียนขาว ปลาไน ปลายี่สกเทศ และปลาสวาย เป็นการเลี้ยงแบบเชิงพาณิชย์ จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.23 ของจำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมด ชนิดของสัตว์น้ำที่มีการเลี้ยงแบบเชิงพาณิชย์มากที่สุด ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก ตามลำดับ ชนิดของสัตว์น้ำที่จับจากแหล่งน้ำธรรมชาติมากที่สุด ได้แก่ ปลานิล ปลายี่สกเทศ ปลาตะเพียน ตามลำดับ

ตารางแสดงข้อมูลสถิติการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญในปี 2567 - 2569

ข้อมูลสถิติที่สำคัญ	ปีที่เก็บข้อมูล			อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ปี 2569	ปี 2568	ปี 2567	
ข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ				
1. พื้นที่เพาะเลี้ยง (ไร่)	ดำเนินการสำรวจข้อมูลใน ปี 2570	3,486.65	3,471.09	เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.45
2. ผลผลิต (ตัน)		1,472.27	1,462.56	เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.66
3. ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)		0.43	0.42	เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.38
4. ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.)		49.13	49.07	เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12
5. ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)		78.52	78.90	ลดลงร้อยละ 0.48
ข้อมูลการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ				
1. จำนวนครัวเรือนประมง (ราย)	ดำเนินการสำรวจข้อมูลใน ปี 2570	11,798	11,797.00	เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.01
2. ผลผลิตที่จับได้ (ตัน)		2,684.79	2,540.64	เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.67
3. ต้นทุนการผลิต (บาท/กก.)		16.28	14.63	เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.28
4. ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)		66.85	67.71	ลดลงร้อยละ 1.27

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 10 เมษายน 2569

➢ การอุตสาหกรรม

จังหวัดแพร่ การลงทุนด้านอุตสาหกรรมในจังหวัดแพร่ ปี 2568 พบว่ามีอัตราการขออนุญาตโรงงาน ลดลง จากปี 2567 ลดลง คิดเป็น 71.42 ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น การปรับตัวสู่ความสามารถแข่งขันของภาคการผลิตในจังหวัดแพร่ การลดปริมาณเครื่องจักร/ระบบอัตโนมัติ ทำให้มีการใช้ทุนสูงขึ้น และในบางรายอาจมีการยกเลิกการจดทะเบียนจัดตั้งโรงงาน ส่งผลให้จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมลดลง และทุนจดทะเบียนในภาคอุตสาหกรรมลดลง

ตารางแสดงข้อมูลการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ปี 2568

	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	เงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
พ.ศ. 2566	4	67,800,000	33	6	39
พ.ศ. 2567	7	70,400,000	56	45	101
พ.ศ. 2568	2	4,540,000	14	3	17

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 28 เดือน มกราคม พ.ศ. 2569

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมปี 2568 (กลุ่มอุตสาหกรรม)

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	เงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)			จำนวนแรงม้า
			ชาย	หญิง	รวม	
อุตสาหกรรมการเกษตร	40	661.47	458	283	741	18,002
อุตสาหกรรมอาหาร	23	267.59	285	110	395	22,742.12
อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	2	29.50	17	27	44	258
อุตสาหกรรมสิ่งทอ	2	3.2	14	19	33	239
อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	2	9	62	434	496	703
อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	1	3.97	120	180	300	19
อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	69	417.76	1,182	770	1,952	18,197
อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	67	235.82	1,010	528	1,538	8,738
อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	2	8.8	31	23	54	1,841
อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	-	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรมเคมี	1	7	10	-	10	124
อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	3	47.2	46	7	53	1,027
อุตสาหกรรมยาง	-	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรมพลาสติก	4	3.65	30	17	47	312
อุตสาหกรรมอโลหะ	40	269.68	337	58	395	7,362
อุตสาหกรรมโลหะ	1	2.2	9	-	9	568
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	8	27.9	63	46	109	1,271
อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	1	5.5	22	-	22	249
อุตสาหกรรมไฟฟ้า	-	-	-	-	-	-

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	เงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)			จำนวนแรงม้า
			ชาย	หญิง	รวม	
อุตสาหกรรมขนส่ง	5	41.8	46	5	51	439
อุตสาหกรรมอื่นๆ	45	2,559.35	702	296	998	161,028
รวม	319	**4,584.01**	**4,475**	**2,810**	**7,285**	**253,610**

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 28 เดือน มกราคม พ.ศ. 2569

➢➢ **สาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 5 อันดับแรก** ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร รองลงมาคืออุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน อุตสาหกรรมอโลหะ และอุตสาหกรรมอาหาร ตามลำดับ

➢➢ **สาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญในจังหวัดแพร่** ได้แก่ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ รองลงมาคืออุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน และอุตสาหกรรมการเกษตร

➢➢ **สาขาอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สำคัญในจังหวัดแพร่** ได้แก่ อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้

➢ ทรัพยากรแร่ธาตุ

จังหวัดแพร่ มีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญคือ หินอุตสาหกรรม แร่พลวง แร่แบไรต์ และ แร่ฟลูออไรต์ มีเหมืองแร่ที่ได้รับประทานบัตรคือ หินอุตสาหกรรม แร่พลวง แร่แบไรต์ แร่ฟลูออไรต์ และ แร่วุลแฟรม

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 20 กันยายน 2565

➢ แรงงาน

1. สถานการณ์ทั่วไปด้านแรงงานของจังหวัดแพร่/ศักยภาพแรงงานของจังหวัดแพร่

ภาวะด้านแรงงานมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สืบเนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ เกิดการชะลอการลงทุน ชะลอการขยายกิจการ รวมถึงชะลอการจ้างงาน ในขณะที่การผลิตคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานของภาคการศึกษายังคงมีอย่างต่อเนื่อง มิอาจชะลอตามภาวการณ์ด้านเศรษฐกิจ จึงส่งผลต่อการว่างงาน การทำงานต่ำระดับ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนการผลิต ฤดูกาล ทัศนคติทั้งของฝ่ายนายจ้างและผู้ใช้แรงงานเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาวะด้านแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจ้างงาน การเคลื่อนย้ายแรงงาน ฝีมือแรงงาน มาตรฐานแรงงาน ฯลฯ

ผลิตภาพแรงงานคือ การวัดค่าประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำงานที่สามารถพัฒนาหรือเพิ่มศักยภาพให้สูงขึ้น คำนวณจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาคงที่ ปี 2568 เทียบกับจำนวนผู้มีงานทำในจังหวัด ปี 2567f โดยในปี 2568f มีผลิตภาพแรงงานอยู่ที่ 180,559 บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 20,850 บาท โดยปี 2567 มีผลิตภาพแรงงานอยู่ที่ 159,709 บาทต่อคนต่อปี

อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงสภาพกำลังแรงงานในตลาดแรงงานของจังหวัดแพร่ เมื่อเทียบกับประชากรวัยแรงงานทั้งหมด โดยคำนวณจากกำลังแรงงานในจังหวัดแพร่ เทียบกับประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไปในจังหวัดแพร่ จะพบว่า ในไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2568) อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานจังหวัดแพร่ มีอัตราร้อยละ 60.06 ซึ่งลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตราร้อยละ 62.78 และลดลงเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีผ่านมามีอัตราร้อยละ 63.33

2) การมีงานทำ

ตารางแสดงข้อมูลอัตราการมีงานทำจังหวัดแพร่ ปี 2566-2568

ประเภทการมีงานทำ	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	308,335	305,065	302,609
ผู้มีงานทำในจังหวัด	201,658	195,531	175,976
ผู้มีงานทำในภาคเกษตร	67,525	62,542	51,556
ของจังหวัด	134,133	132,989	124,420
ผู้มีงานทำนอกภาคเกษตร	65.40	64.09	58.15
ของจังหวัด	33.48	31.99	29.30
อัตราการมีงานทำของจังหวัด	67.24	68.01	70.70
อัตราการมีงานทำ	สเปน	7	1.17
ในภาคเกษตรของจังหวัด	33.48	31.99	29.30
อัตราการมีงานทำ	อาหรับเอมิเรตส์	6	1
นอกภาคเกษตรของจังหวัด	67.24	68.01	70.70

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 12 เดือน มกราคม พ.ศ.2569

อัตราการจ้างงานเป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นภาวะการมีงานทำในตลาดแรงงานของจังหวัดแพร่ ว่ามีสัดส่วนมากน้อยเพียงใด ในไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2568) พบว่า อัตราการมีงานทำของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปของจังหวัดแพร่ อยู่ที่ร้อยละ 58.15 ลดลงจากไตรมาสที่แล้วอยู่ที่มีอัตราร้อยละ 60.87 ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราร้อยละ 60.25 ส่วนอัตราการมีงานทำในภาคเกษตรจังหวัดแพร่ อยู่ที่ร้อยละ 29.30 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่า มีอัตราเท่ากันร้อยละ 29.30 และมีอัตราเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา ที่มีอัตราร้อยละ 23.64 ส่วนอัตราการมีงานทำนอกภาคเกษตรจังหวัดแพร่ อยู่ที่ร้อยละ 70.70 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสที่แล้ว พบว่า มีอัตราร้อยละ 70.70 เท่ากัน และมีอัตราลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา ที่มีอัตราร้อยละ 76.36

3) การว่างงาน

อัตราว่างงานในจังหวัดแพร่ ไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2568) มีอัตราการว่างงาน 0.68 ลดลงจากไตรมาสที่แล้วที่มีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.46 และลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.23

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 12 เดือน มกราคม พ.ศ.2569

4) แรงงานนอกระบบ

ในปี 2568 จังหวัดแพร่ มีแรงงานนอกระบบ จำนวน 118,097 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 67,241 คน (ร้อยละ 56.94) เพศหญิง 50,856 คน (ร้อยละ 43.06) โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 34,563 คน ระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา 29,311 คน และประกอบอาชีพการเกษตรและประมง 61,034 คน

5) แรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในพื้นที่จังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2569 จำนวนทั้งสิ้น 2,454 คน เป็นแรงงานต่างด้าวทั่วไป จำนวน 114 คน แรงงานต่างด้าวนำเข้า MOU จำนวน 272 คน ชนกลุ่มน้อย จำนวน 64 คน ต่างด้าวมาตรา 63/2 จำนวน 1,712 คน มติ 11 พ.ย. 68 จำนวน 292 คน และแรงงาน 4 สัญชาติ จำนวน 2,282 คน (กัมพูชา 86 คน ลาว 201 คน เมียนมา 1,994 คน และเวียดนาม 1 คน)

ประเภทกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุด คือประเภทกิจการต่อเนื่องการเกษตร รองลงมาคือ กิจการ ก่อสร้าง ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม รับซื้อของเก่า และเกษตรและปศุสัตว์

อำเภอที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุด คือ อำเภอเมืองแพร่ รองลงมา คือ อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย อำเภอร้องกวาง และอำเภอสอง ตำแหน่งที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวมากที่สุด คือตำแหน่งกรรมกร รองลงมา คืองานบ้านและขายของหน้าร้าน

สรุปข้อมูลการอนุญาตทำงานแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2566 - 2568

ปีงบประมาณ	ต่างด้าวทั่วไป (คน)	ต่างด้าว 3 สัญชาติ	ชนกลุ่มน้อย(คน)	รวม
พ.ศ. 2566	88	1,433	64	1,585
พ.ศ. 2567	113	1,629	66	1,808
พ.ศ. 2568	108	1,916	63	2,087

6) แรงงานไทยในต่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศที่มีผู้แจ้งการเดินทางไปทำงานต่างประเทศมากที่สุด คือไต้หวัน รองลงมา คือ รัฐอิสราเอล ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตำแหน่งที่มีการเดินทางไปทำงานต่างประเทศมากที่สุดคือตำแหน่งคนงานทั่วไป รองลงมาคือ คนงานเกษตร ช่าง ผู้ปรุงอาหารและพนักงานนวด

วุฒิการศึกษาของผู้ที่เดินไปทำงานต่างประเทศที่มากที่สุด คือ มัธยมศึกษา รองลงมาคือ ปวช.-ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี ประถมศึกษาและต่ำกว่า โดยคนงานจะอยู่ในช่วงอายุ 30 – 40 ปี มากที่สุด

สรุปข้อมูลการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2566 - 2568

ปีงบประมาณ (คน)	ลงทะเบียนไปทำงานต่างประเทศ (คน)	แจ้งเดินทางไปทำงานต่างประเทศ (คน)
พ.ศ. 2566	309	128
พ.ศ. 2567	281	141
พ.ศ. 2568	343	171

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2569

➢ การประกันสังคม

ปี 2569 จังหวัดแพร่ มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกองทุนประกันสังคม จำนวน 1,812 แห่ง มีผู้ประกันตน จำนวน 71,057 คน แยกเป็น

- **- ผู้ประกันตนตามมาตรา 33** จำนวน 18,176 คน รายรับกองทุนประกันสังคม จำนวน 90,944,040.32 บาท
- **- ผู้ประกันตนตามมาตรา 39** จำนวน 5,805 คน รายรับกองทุนประกันสังคม จำนวน 158,760,668.19 บาท รายจ่ายมาตรา 33, มาตรา 39 จำนวน 249,704,708.51 บาท
- **- ผู้ประกันตนตามมาตรา 40** จำนวน 47,076 คน รายรับกองทุนประกันสังคม จำนวน 9,098,194.00 บาท รายจ่าย 5,937,022.38 บาท

มีสถานประกอบการที่มีนายจ้างขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทน จำนวน 1,874 แห่ง รายรับกองทุนเงินทดแทน จำนวน 9,956,014.87 บาท รายจ่าย 779,357.86 บาท

มีผู้ขึ้นทะเบียนประกันสังคมกรณีว่างงาน จำนวน 396 คน ผู้ขึ้นทะเบียนประกันสังคมตามมาตรา 39 (การสมัครใจประกันตนต่อหลังจากสิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตน) จำนวน 310 คน

มีสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแพร่ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลแพร่

ผู้ประกันตนเลือกสถานพยาบาลของรัฐ (โรงพยาบาลแพร่) จำนวน 36,443 ราย

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 17 เมษายน 2569

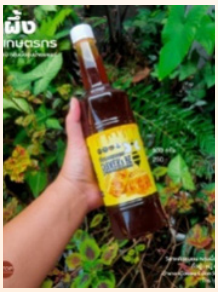
➢ การถือครองที่ดิน

จังหวัดแพร่มีการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน (โฉนด/น.ส. 3 ก./น.ส. 3/ใบจอง/ส.ค.1/นสล.) ตั้งแต่เริ่มออกเอกสารสิทธิ์ครั้งแรกจนถึงวันที่ 17 เมษายน 2569 มีจำนวน 375,862 แปลง เนื้อที่รวม 624,384 ไร่ 3 งาน 34.10 ตารางวา ดังตารางต่อไปนี้

อำเภอ	ประเภทเอกสารสิทธิ์																			
	โฉนด				น.ส. 3 ก.				น.ส. 3				ใบจอง				นสล.			
	จำนวน (แปลง)	ไร่	งาน	ตร.วา	จำนวน (แปลง)	ไร่	งาน	ตร.วา	จำนวน (แปลง)	ไร่	งาน	ตร.วา	จำนวน (แปลง)	ไร่	งาน	ตร.วา	จำนวน (แปลง)	ไร่	งาน	ตร.วา
อ.เมืองแพร่	105,426	121,915	1	26.90	1855	4,332	1	64.40	1932	6,810	1	42.60	9	31	-	76.00	434	8,321	3	42.10
อ.สูงเม่น	67,763	70,361	2	63.50	3628	6,006	1	29.50	3598	8,285	3	61.00	0	-	-	-	264	2,923	1	88.20
อ.เด่นชัย	15,993	21,990	2	66.40	1869	3,117	3	62.90	1547	5,863	2	8.80	1	-	3	76.00	108	4,751	3	51.50
อ.สอง	34,111	62,024	3	48.70	5087	13,791	3	48.00	1148	5,918	3	17.40	1	6	-	24.00	202	4,253	-	5.80
อ.ลอง	37,629	63,457	-	9.20	3789	8,970	3	0.40	1687	4,503	-	48.30	6	22	1	46.00	373	14,091	1	22.90
อ.หนองม่วงไข่	16,869	32,276	3	32.90	559	1,711	3	65.00	302	1,509	2	60.00	1	3	3	91.00	89	1,577	3	47.50
อ.ร้องกวาง	33,866	64,915	1	44.60	3330	12,958	-	1.80	1369	6,358	1	82.40	24	156	3	33.00	381	6,467	1	65.70
อ.วังชิ้น	31,421	61,398	-	2.10	6092	18,524	3	65.00	1004	4,639	1	22.70	1	8	2	-	212	2,193	2	70.50
รวม	343,078	498,336	12	294.30	26,209	69,409	17	337.00	12,587	43,885	13	343.20	43	226	12	346.00	2,063	44,576	14	394.20

➢ สินค้าที่สำคัญของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดแพร่ ระดับ 5 ดาว ได้แก่

ที่	ประเภทอาหาร	
1		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** หมูทุบเพ็ญนภาแพร่ **- ชื่อผู้ประกอบการ** หมูทุบเพ็ญนภาแพร่
2		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** น้ำพริกหนุ่มแม่คำน้อย หมูสามรสแม่คำน้อย **- ชื่อผู้ประกอบการ** กลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารบ้านหนองช้างน้ำ
3		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** หมูเส้นหวานประชันฟาร์ม **- ชื่อผู้ประกอบการ** ประชันฟาร์มอินเตอร์ฟู้ด
4		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** น้ำผึ้งบริสุทธิ์ดอกลำไย ขิงดองน้ำผึ้ง,มะนาวดองน้ำผึ้ง **- ชื่อผู้ประกอบการ** กลุ่มผึ้งลุ่มน้ำยมแพร่
5		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** น้ำพริกลาบ **- ชื่อผู้ประกอบการ** วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรสุราแช่พื้นเมืองและเลี้ยงสุกร

ที่	ประเภทเครื่องดื่ม	
1		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** สุรา Gold Tiger **- ชื่อผู้ประกอบการ** วิสาหกิจชุมชนสุราแก่งเสือเต้น
2		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** สุราเครือทอง 35 ดีกรี **- ชื่อผู้ประกอบการ** วิสาหกิจชุมชนสุราเครือทอง
3		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** Phrae Robus , Phrae Ara (แพร่อารา) **- ชื่อผู้ประกอบการ** นายสุชาติ สมบูรณ์เถกิง
4		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ชาสมุนไพรตะไคร้ **- ชื่อผู้ประกอบการ** กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบ้านริมยม

ที่	ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	
1		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ผ้าจก,ผ้าจกไหม **- ชื่อผู้ประกอบการ** นางประนอม ทาแปง
2		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ผ้าไหมทอยกดอกลายไก่ฟ้า **- ชื่อผู้ประกอบการ** อัญชลี พงค์ศิริแสน (อัญชลีไหมไทย)
3		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ผ้าซิ่นตีนจก **- ชื่อผู้ประกอบการ** พรรษาผ้าตีนจก
4		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** เนคไทไหม **- ชื่อผู้ประกอบการ** นายโกมล พานิชพันธ์
5		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ผ้าซิ่นตีนจก **- ชื่อผู้ประกอบการ** นางรัชนีกรณ์ ศิริอินภิบาล
6		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ผ้าคลุมไหล่ **- ชื่อผู้ประกอบการ** นางสุพิน นาห้วย
7		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ผ้าคลุมไหล่ลายดอกเสก **- ชื่อผู้ประกอบการ** หม้อห้อมเขียนเทียน (นายประชา ตันแก้ว)

ที่	ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	
8		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** ชุดแซกแขนกุดหม้อห้อมกัดลาย **- ชื่อผู้ประกอบการ** หม้อห้อมน้องผึ้ง
9		**- ชื่อผลิตภัณฑ์** กระเป๋าผ้า **- ชื่อผู้ประกอบการ** วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมผ้าด้นมือ เม่นทองพัฒนา

ที่	ประเภทของใช้ฯ
1	 **- ชื่อผลิตภัณฑ์ : เก้าอี้โยกหวายขาไม้สักหัวสูง, เก้าอี้แซมชั่น ทรีอินวัน นั่งนอนโยก** **- ชื่อผู้ประกอบการ : นายเอกชัย อภิรติกร**
2	 **- ชื่อผลิตภัณฑ์ :** เขียง **- ชื่อผู้ประกอบการ : KST.PRODUCTS**
๓	 **- ชื่อผลิตภัณฑ์ :** ยาหม่องไพล **- ชื่อผู้ประกอบการ :** โชคทวีโอสถ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 21 กันยายน 2561

➢ หมู่บ้านยากจน

ผลการสำรวจข้อมูล กชช.2 ค ปี 2569 ซึ่งได้ทำการสำรวจข้อมูลหมู่บ้านในจังหวัดแพร่ จำนวน 633 หมู่บ้าน (ข้อมูล กชช. 2ค จะดำเนินการจัดเก็บ 2 ปี 1 ครั้ง ในปี พ.ศ. ที่เป็นเลขคู่ โดยในปี 2565 ไม่ได้จัดเก็บ) ผลการสำรวจมีหมู่บ้านกำลังพัฒนา จำนวน 4 หมู่บ้าน และหมู่บ้านพัฒนาแล้ว จำนวน 629 หมู่บ้าน ไม่มีหมู่บ้านล้าหลังา รายละเอียดตามตาราง

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนหมู่บ้านตามระดับการพัฒนา ปี 2564 จำแนกรายอำเภอ

พื้นที่	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	เร่งรัดพัฒนา อันดับ 1		เร่งรัดพัฒนา อันดับ 2		เร่งรัดพัฒนา อันดับ 3	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอเมืองแพร่	138	0	-	-	-	138	100
อำเภอสูงเม่น	105	0	-	-	-	105	100
อำเภอเด่นชัย	41	0	-	-	-	41	100
อำเภอสอง	80	0	-	-	-	80	100
อำเภอลอง	90	0	-	-	-	90	100
อำเภอหนองม่วงไข่	27	0	-	-	-	27	100
อำเภอร้องกวาง	77	0	-	4	5.19	73	94
อำเภอวังชิ้น	75	0	-	-	-	27	100
รวม	633	0	-	4	0.63	629	99

หมายเหตุ : หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา อันดับ 1 หมายถึง หมู่บ้านล้าหลัง (ยากจน)
หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา อันดับ 2 หมายถึง หมู่บ้านกำลังพัฒนา (ปานกลาง)
หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา อันดับ 3 หมายถึง หมู่บ้านพัฒนาแล้ว (ก้าวหน้า)

ผลการสำรวจหมู่บ้าน 633 หมู่บ้าน พบหมู่บ้านที่ประสบปัญหาด้านต่างๆ แยกตามสาเหตุของปัญหา 3 อันดับแรกดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยว จำนวน 572 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 90.36
2. โอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาของคนพิการ.. จำนวน 555 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 87.68
3. การรวมกลุ่มของประชาชน จำนวน 266 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 42.02

ผลการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2566 ซึ่งทำการสำรวจครัวเรือนในจังหวัดแพร่ จำนวน 117,543 ครัวเรือน ปรากฏว่า ครัวเรือนมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ (ต่ำกว่า 40,000 บาท/คน/ปี) จำนวน 262 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.14

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ 40,000 บาท พ.ศ. 2566 ภาพรวมของจังหวัด

อำเภอ	จำนวนตำบลที่สำรวจ (ตำบล)	จำนวนหมู่บ้านที่สำรวจ (หมู่บ้าน)	จำนวนครัวเรือนที่สำรวจ (ครัวเรือน)	ไม่ผ่านเกณฑ์ (ครัวเรือน)
อำเภอเมืองแพร่	20	184	30,925	57
อำเภอสูงเม่น	12	110	21,450	2
อำเภอเด่นชัย	5	52	9,299	13
อำเภอสอง	8	85	13,685	39
อำเภอลอง	9	90	14,195	22
อำเภอหนองม่วงไข่	6	35	5,238	0
อำเภอร้องกวาง	11	93	11,026	12
อำเภอวังชิ้น	7	77	11,685	17

อำเภอ	จำนวนตำบลที่สำรวจ (ตำบล)	จำนวนหมู่บ้านที่สำรวจ (หมู่บ้าน)	จำนวนครัวเรือนที่สำรวจ (ครัวเรือน)	ไม่ผ่านเกณฑ์ (ครัวเรือน)
รวม	78	726	117,543	162

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2566

➢ การท่องเที่ยว

สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ในปัจจุบัน มีทิศทางเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจสามารถก้าวข้ามขีดจำกัดเดิมจากการเป็นเพียง “เมืองทางผ่าน” ไปสู่การเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมของเมืองรองในภาคเหนือได้ในอนาคต จากตัวเลขสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าจังหวัดแพร่มีรายได้จากการท่องเที่ยวถึงปีละ 3,000 ล้านบาท และมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนในช่วงปี 2566-2568 เป็นจำนวนนักท่องเที่ยวรวมถึง 1.3 ล้านคนต่อปี โดยส่วนใหญ่กว่า 98% เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ ปี 2566 - 2568

ปี	ผู้เยี่ยมเยือน			รายได้	
	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม	รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	จำนวนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน (บาท)
ปี 2566	1,288,830	17,858	1,306,688	3,020.98	1,803.90
ปี 2567	1,296,687	25,645	1,322,332	3,118.96	1,825.03
ปี 2568	1,345,610	28,168	1,373,778	3,285.54	2,098.78

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่ ข้อมูล ณ วันที่ 19 เดือน มกราคม พ.ศ.2569

❖❖ ด้านการเมือง ❖❖

➢ การเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.

➢➢ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2569 จังหวัดแพร่ แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 3 เขตเลือกตั้ง มีหน่วยเลือกตั้ง จำนวน 787 หน่วย มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 360,150 คน แบ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 122,115 คน เขตเลือกตั้งที่ 2 จำนวน 116,303 คน และเขตเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 121,732 คน โดยมีผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 17 คน จาก 7 พรรคการเมือง

➢➢ การมาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มีผู้มาใช้สิทธิแยกตามเขตเลือกตั้ง ดังนี้

เขตเลือกตั้ง	การใช้สิทธิ์ลงคะแนนเลือกตั้ง					
	ผู้มาใช้สิทธิ์		บัตรเสีย		บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	98,225	80.44	2,743	2.79	2,901	2.95
2	88,953	76.48	3,325	3.73	2,345	2.64
3	84,246	69.21	6,065	7.20	4,591	5.45
รวม	271,424	75.36	12,133	4.47	9,837	3.62

การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ มีผู้มาใช้สิทธิแยกตามเขตเลือกตั้ง ดังนี้

เขตเลือกตั้ง	การใช้สิทธิ์ลงคะแนนเลือกตั้ง					
	ผู้มาใช้สิทธิ์		บัตรเสีย		บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	98,225	80.44	3,505	3.57	2,538	2.58
2	88,953	76.48	4,148	4.66	1,799	2.02
3	84,245	69.21	4,582	5.44	3,066	3.64
รวม	**271,423**	**75.36**	**12,235**	**4.50**	**7,403**	**2.72**

➢➢ ผลการเลือกตั้ง

จากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา จังหวัดแพร่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 4 คน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต จำนวน 3 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 1 คน ประกอบด้วย

ชื่อผู้สมัคร	พรรค
นางสาวชนกนันท์ ศุภศิริ	เขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคภูมิใจไทย (แบ่งเขต)
นายชนาธิป ศุภศิริ	เขตเลือกตั้งที่ 2 พรรคภูมิใจไทย (แบ่งเขต)
นางสาวลักษณารีย์ ดวงตาดำ	เขตเลือกตั้งที่ 3 พรรคประชาชน (แบ่งเขต)
นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	พรรคภูมิใจไทย (บัญชีรายชื่อ)

เขตเลือกตั้งที่ 3 ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลำดับตามคะแนนที่ได้รับ 3 ลำดับแรก มีดังนี้

หมายเลข	ชื่อผู้สมัคร	พรรค	ผลคะแนน
7	นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล	เพื่อไทย	33,616
1	นายภาวัช จันใส	ก้าวไกล	21,781
9	นางสาวปอรวัลย์ มุดเจริญ	พลังประชารัฐ	14,168

➢➢ สมาชิวุฒิสภา

จังหวัดแพร่ มีสมาชิกวุฒิสภาชุดปัจจุบัน ที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาจากการสมัครรับเลือกในระดับอำเภอและผ่านการเลือกในระดับจังหวัด ของจังหวัดแพร่ จำนวน 1 คน คือ นายสุทิน แก้วพนา

การออกเสียงประชามติ (ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติเท่ากับผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

เขตออกเสียง	การใช้สิทธิออกเสียง									
	ผู้มาใช้สิทธิ์		บัตรที่นับเป็นคะแนน						บัตรเสีย	
	จำนวน	ร้อยละ	เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่เห็นชอบ	ร้อยละ	ไม่แสดงความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	88,531	72.50	59,082	66.74	21,909	24.75	5,668	6.40	1,872	2.11
2	79,960	68.75	50,629	63.32	21,644	27.07	5,336	6.67	2,351	2.94
3	76,598	62.92	48,155	62.87	20,027	26.15	6,222	8.12	2,194	2.86
รวม	**245,089**	**68.05**	**157,866**	64.41	63,580	25.94	17,226	**7.03**	**6,417**	**2.62**

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2569

❖❖ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ❖❖

➢ แหล่งน้ำธรรมชาติ

➢➢ **แม่น้ำยม** เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด มีต้นน้ำกำเนิดจากดอยขุนยวม 2 ในทิวเขาผีปันน้ำ เขตอำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยไหลลงทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านซอกเขาที่ปกคลุมด้วยป่าและมีความลาดเทมาก มีที่ราบแคบๆ ริมลำน้ำเป็นบางตอน เมื่อเข้าท้องที่จังหวัดแพร่และผ่านลำน้ำงาวแล้วลงทางทิศใต้ เริ่มออกที่ราบผืนใหญ่ของจังหวัดแพร่ จากอำเภอสองผ่านอำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น ไปจนถึงอำเภอเด่นชัย จากนั้นไหลลงสู่ทิศตะวันตกเข้าซอกเขา ไหลผ่านอำเภอลอง อำเภอวังชิ้น ก่อนเข้าท้องที่สุโขทัยลงทางทิศใต้ถึงอำเภอศรีสัชนาลัย และมีความลาดเทน้อยลงเมื่อผ่านที่ตั้งจังหวัดสุโขทัยแล้วลงทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ท้องที่จังหวัดพิษณุโลกถึงท้องที่จังหวัดพิจิตร แล้วไหลลงทางทิศใต้เป็นครั้งสุดท้าย และมีแนวขนานคู่เคียงกับแม่น้ำน่าน จนไหลลงแม่น้ำสายนั้นที่บ้านเกยชัยในเขตอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ยาวประมาณ 735 กม. โดยไหลผ่านจังหวัดแพร่ตามแนวยาวของจังหวัด ระยะทาง 280 กม. ซึ่งเป็นความยาว 1 ใน 3 ของความยาวทั้งหมดของลำน้ำ

➢➢ **ลุ่มน้ำยม** เป็นลุ่มน้ำหลักในภาคเหนือของประเทศไทย เป็นลุ่มน้ำสาขาที่สำคัญของลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่รับน้ำฝน 23,995.556 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 11 จังหวัด ประกอบด้วย พะเยา น่าน ลำปาง แพร่ ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ ประกอบด้วย 11 ลุ่มน้ำย่อย คือ แม่น้ำยมตอนบน แม่น้ำควร น้ำปี้ แม่น้ำงาว แม่น้ำยมตอนกลาง น้ำแม่คำมี น้ำแม่ต้า ห้วยแม่สิน น้ำแม่มอก น้ำแม่รำพัน และแม่น้ำยมตอนล่าง ลุ่มน้ำยมมีปริมาณฝนเฉลี่ยปีละ 1,264.80 มม. มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 3,688 ล้าน ลบม. เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูแล้ง 441 ล้าน ลบม. คิดเป็นร้อยละ 12 ของปริมาณน้ำท่าทั้งหมด จากการรายงานการศึกษาของกรมชลประทานเมื่อปี พ.ศ. 2541 พบว่า ความจุน้ำของลำน้ำยมตั้งแต่ต้นน้ำถึงอำเภอเมืองสุโขทัย จะมีค่าอยู่ระหว่าง 1,500 ถึง 3,000 ม.^{3}/วินาที และตั้งแต่อำเภอเมืองสุโขทัยลงมา มีค่าความจุของลำน้ำลดลงเหลือ 300 - 600 ม.^{3}/วินาที ในส่วนของจังหวัดแพร่ ความจุของลำน้ำที่สถานีห้วยสัก (Y20) อ.สอง 3,538 ลบม./วินาที ระดับตลิ่ง 12.506 ม. ที่สถานีน้ำโค้ง (Y12) อ.เมือง มีความจุ 1,027 ลบม./วินาที ระดับตลิ่ง 8.260 ม. และที่สถานีวังชิ้น (Y37) มีความจุ 1,692 ลบม./วินาที ระดับตลิ่ง 12.990 ม. เนื่องจากสภาพคอขวดของลำน้ำทำให้การระบายน้ำในฤดูฝนทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรและมักเป็นปัญหาเรื่องอุทกภัยบ่อยครั้ง อีกทั้งมีลักษณะคดเคี้ยวไปมา ทำให้ในฤดูฝนเมื่อมีน้ำไหลบ่าอย่างแรง มักเกิดอุทกภัยในพื้นที่ราบลุ่มสองริมฝั่งแม่น้ำยม อย่างไรก็ตาม แม่น้ำยมเป็นแม่น้ำสายเดียวในจำนวนแม่น้ำสายหลักของลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา (ปิง วัง ยม น่าน) ที่ไม่มีเขื่อนเก็บกักน้ำในช่วงฤดูแล้ง ประกอบกับการที่ลำน้ำสาขามีปริมาณน้ำน้อย จึงมักเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นประจำทุกปี

➢➢ **ปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำยมจังหวัดแพร่** แม่น้ำยมเฉพาะที่ไหลผ่านจังหวัดแพร่ ซึ่งมีความยาว 280 กม. มีลำน้ำสาขาที่สำคัญไหลลงสู่แม่น้ำยม จำนวน 16 สาย ครอบคลุมพื้นที่ 6,423.47 ตร.กม. มีปริมาณน้ำท่า 3,688 ล้าน ลบ.ม. (ร้อยละ 88 ของปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำยมทั้งหมด) นอกจากนั้นแม่น้ำยมในเขตจังหวัดแพร่ยังมีลำน้ำย่อยๆ ซึ่งเป็นสาขาเล็กๆ ที่ไหลลงสู่แม่น้ำยมโดยตรง กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ คิดเป็นพื้นที่ 3,228.93 ตร.กม. ลำน้ำสาขา จำนวน 16 สาขา ที่ไหลลงแม่น้ำยม ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่แคม ลุ่มน้ำแม่สาย ลุ่มน้ำแม่ต้า ลุ่มน้ำแม่หล่าย ลุ่มน้ำแม่คำมี ลุ่มน้ำแม่พวก ลุ่มน้ำแม่สอง ลุ่มน้ำแม่มาน ลุ่มน้ำแม่สรอย ลุ่มน้ำแม่ถาง ลุ่มน้ำแม่พุง ลุ่มน้ำแม่ลาน ลุ่มน้ำแม่จอก ลุ่มน้ำแม่ยางหลวง ลุ่มน้ำแม่เกิ๋ง ลุ่มน้ำงาว

➢➢ **การจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม** เป็นโครงการชลประทานประเภท ***เหมืองฝาย*** แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หัวงานฝายแม่ยม และระบบการส่งน้ำ ดังต่อไปนี้

หัวฝายแม่ยม สร้างกั้นแม่น้ำยมที่บ้านหนุนเหนือ อำเภอสอง ทางเข้าหัวงานแยกจากถนนใหญ่ที่จะไปอำเภอสอง เข้าไป 3 กม. หรือห่างจากที่ตั้งจังหวัดแพร่ ประมาณ 52 กม. เพื่อทดน้ำในลำน้ำยมให้สูงพอที่จะไปให้พื้นที่ในระบบการส่งน้ำ ประกอบด้วย

1. ฝายแม่ยม เป็นฝายคอนกรีตเสริมเหล็ก สร้างในช่องลัดทางซ้ายของคุ้งน้ำ เป็นแบบ OGEE WEIR สูง 7.5 เมตร ยาว 350 เมตร มีพื้นที่รับน้ำฝน (WATERSHED AREA) 5,500 ตร.กม. รับปริมาณน้ำนองสูงสุด 3,000 ลบ.ม./วินาที
2. ช่องลัด เป็นทางน้ำใหม่ซึ่งขุดให้น้ำไหลผ่านฝาย ยาว 2 กม.

3. ทำนบดินปิดลำน้ำเดิม เพื่อเปลี่ยนกระแสน้ำให้ไหลผ่านฝายทางช่องลัด อยู่ในแนวเดียวกับตัวฝาย สูง 13 เมตร ยาว 425 เมตร

4. คันดินกั้นน้ำฝั่งซ้าย ยาว 2,700 เมตร

5. คันดินระหว่างฝายกับทำนบดินปิดลำน้ำเดิมด้านเหนือน้ำ มีแนวขนานกับช่องลัด ยาว 500 เมตร

6. ประตูระบายทรายฝั่งขวา ขนาด 2.50 X 4.00 เมตร 2 ช่อง

ระบบการส่งน้ำ เพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกในทุ่งราบทั้งสองฝั่งในเขตอำเภอสอง อำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น และอำเภอเด่นชัย รวม 267,375 ไร่ ประกอบด้วย

1. คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย เป็นคลองดินมีการดาดคอนกรีตเป็นช่วงๆ ยาว 76.963 กม. มีคลองซอยและคลองแยกซอย 40 สาย รวมยาว 134.336 กม.

2. คลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา เป็นคลองดาดคอนกรีตย ยาว 64.365 กม. มีคลองซอยและคลองแยกซอย 28 สาย รวมยาว 63.430 กม.

รวมคลองส่งน้ำใหญ่และสายซอยทั้งหมด 70 สาย ยาว 339.094 กม. มีอาคารชลประทาน รวม 2,139 แห่ง

➢➢ การจัดการน้ำ

สถานการณ์น้ำปกติ ควบคุมระดับน้ำในคลองที่ระดับเก็กกักสูงสุด (ไม่มากกว่า 45 ลบ.ม./วิ) โดยใช้อาคารอัดน้ำแต่ละแห่งตลอดความยาวคลองและเวลาเพื่อพร้อมที่จะระบายน้ำลงจุดน้ำทิ้งและคลองซอย สามารถส่งน้ำได้ทันทีช่วงต้องการน้ำ (ข้อมูลจากงานศึกษาฯ ปี 60)

สถานการณ์น้ำวิกฤต

เกณฑ์การระบายน้ำฝายแม่ยม โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม สชป.4

เป้าหมาย ควบคุมปริมาณน้ำผ่านสถานี Y.1C อ.เมืองแพร่ ไม่เกิน 1,000 ลบ.ม./วินาที

เกณฑ์การระบายน้ำฝายแม่ยม					
กรณี	Y.20 (ลบ.ม./วินาที)	ปตร.ทรายฝั่งซ้าย (ลบ.ม./วินาที)	ฝาย (ลบ.ม./วินาที)	คลอง LMC./RMC. (ลบ.ม./วินาที)	หมายเหตุ
1	น้อยกว่า 1,000	955	-	45	แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประชาสัมพันธ์
2	1,000 - 1,300	ไม่เกิน 1,000	-	-	รายงานศูนย์บัญชาการณ์จังหวัดแพร่เพื่อทราบและพิจารณา
3	มากกว่า 1,300	ยกบานลอย	-	-	รายงานศูนย์บัญชาการณ์จังหวัดแพร่ พร้อมร่วมประชุมเพื่อพิจารณาวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ พร้อมบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉิน
		ปิดบาน/ชลอน้ำ	-	-	

ข้อจำกัด 1. ระบบส่งน้ำคลอง LMC. และ RMC. สามารถตัดยอดน้ำได้ กรณีไม่มีฝนตกมากในพื้นที่

2. การควบคุมระดับน้ำหน้าฝาย ที่ระดับสูงสุด +182.50 ม.รทก. มีผลกระทบน้ำท่วมพื้นที่เกษตรกรด้านเหนือน้ำ

3. ปริมาณน้ำ Side flow ท้ายสถานี Y.20 มีมากไม่สามารถคาดการณ์ปริมาณน้ำส่วเกินได้

4. ลำห้วยแม่คำมี ลำห้วยแม่หล่าย และลำห้วยแม่แคม มีปริมาณน้ำสูงสุด 200-300 ลบ.ม./วินาที มีผลต่อการระบายน้ำท้ายฝาย

5. อาคารหัวงานฝายแม่ยมยังไม่มีการดำเนินการสอบเทียบ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำที่ไม่ถูกต้อง และชัดเจน

➢➢ แผนการส่งน้ำ

แผนการส่งน้ำในช่วง ฤดูแล้ง 15 ธันวาคม - 15 มีนาคม ของทุกปี

ฤดูฝน 15 มิถุนายน - 15 พฤศจิกายน ของทุกปี

➢➢ พื้นที่ชลประทาน แยกรายอำเภอ พื้นที่ชลประทานทั้งหมด 196,000 ไร่ แยกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองแพร่ มีพื้นที่ 56,746 ไร่

อำเภอสูงเม่น มีพื้นที่ 55,507 ไร่
อำเภอเด่นชัย มีพื้นที่ 15,917 ไร่
อำเภอสอง มีพื้นที่ 36,528 ไร่
อำเภอหนองม่วงไข่ มีพื้นที่ 31,302 ไร่

➢➢ พื้นที่เพาะปลูก

พื้นที่เพาะปลูกฤดูแล้ง ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2566 - 2568)

ปี พ.ศ.	พืชฤดูแล้ง									
	ข้าวนาปรัง	ยาสูบ	ถั่วเหลือง	ถั่วลิสง	ข้าวโพด	กระเทียม	หอม	พริก	พืชอื่นๆ	รวม
2566	27,588	869	1,022	12	39,173	17	-	82	3,406	68,784
2567	30,977	877	808	23	41,361	-	-	84	2,845	76,975
2568	27,808	925	571	-	45,206	46	-	2	3,309	77,867

พื้นที่เพาะปลูกฤดูฝน ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2566 - 2568)

ปี พ.ศ.	พืชฤดูฝน (ไร่)									
	ข้าวนาปี	พืชไร่	พืชผัก	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	บ่อปลา	พืชอื่นๆ	พริก	พืชอื่นๆ	รวม
2566	175,596	4,079	31	791	1,915	679	-	183,091	3,406	68,784
2567	177,462	2,777	-	627	1,562	639	-	183,067	2,845	76,975
2568	175,984	2,812	37	773	1,827	704	-	182,137	3,309	77,867

ที่มา : โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม ข้อมูล ณ วันที่ 30 เดือน มกราคม พ.ศ. 2569

➢ ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดแพร่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,051,912.64 ไร่ ปัจจุบันมีเนื้อที่ป่า จำนวน 2,625,752.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.80 ของพื้นที่จังหวัดจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 3 เขต ดังนี้

1. เขตป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 2,009,989.27 ไร่
2. เขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 1,096,650.56 ไร่
3. เขตป่าที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม (Zone A) เนื้อที่ 31,344.78 ไร่
4. พื้นที่เอกชน เนื้อที่ 913,928.03 ไร่

มีจำนวนและพื้นที่ป่าแยกประเภทได้ดังนี้

พื้นที่ป่าสงวนจังหวัดแพร่ พ.ศ.2569

ที่	ป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)
1	ป่าบ่อแก้ว ป่าแม่สูง และป่าแม่สิน	137,500.00
2	ป่าแม่ก๋อนและป่าแม่สาย	181,250.00
3	ป่าแม่เกิ๋ง	102,275.00

ที่	ป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)
4	ป่าแม่เข็ก	35,000.00
5	ป่าแม่คำมี	210,000.00
6	ป่าแม่แคม	73,750.00
7	ป่าแม่จั๊วะฝั่งซ้าย	16,875.00
8	ป่าแม่จั๊วะและป่าแม่มาน	40,625.00
9	ป่าแม่ต้าตอนขุน	152,775.00
10	ป่าแม่ต้าฝั่งขวาตอนใต้	62,500.00
11	ป่าแม่ต้าฝั่งซ้าย	104,968.00
12	ป่าแม่เติ๊ก ป่าแม่ถาง และป่าแม่กำปอง	162,500.00
13	ป่าแม่ปงและป่าแม่ลอง	19,100.00
14	ป่าแม่ปาน	38,125.00
15	ป่าแม่ปุงและป่าแม่เป้า	137,500.00
16	ป่าแม่พวก	108,062.00
17	ป่าแม่ยมตะวันตก	245,625.00
18	ป่าแม่ยมฝั่งตะวันออก	178,489.00
19	ป่าแม่ยาง	59,737.00
20	ป่าแม่แย้ และป่าแม่สาง	79,687.00
21	ป่าแม่ลานและป่าแม่กาง	116,250.00
22	ป่าแม่ลู่และป่าแม่แป้น	135.00
23	ป่าแม่สรอย	160,625.00
24	ป่าแม่สอง	359,593.00
25	ป่าแม่แฮด	11,990.00
26	ป่าห้วยเบี้ยและป่าห้วยบ่อทอง	49,500.00
27	ป่าห้วยป้อม	17,037.00
รวม		2,861,473.00

ที่มา : กรมป่าไม้ ข้อมูล ณ วันที่ 12 เดือน มกราคม พ.ศ. 2569

วนอุทยานแห่งชาติ มีจำนวน 3 แห่ง เนื้อที่ 5,104 ไร่ ดังนี้

ที่	วนอุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.แพร่ (ไร่)	พื้นที่ป่าสมบูรณ์ (ไร่)	แหล่งน้ำ (ไร่)
1	แพะเมืองผี	ต.น้ำชำ อ.เมือง จ.แพร่	167	167	163	4
2	ผาหลักหมื่น	ต.แม่ปาน อ.ลอง จ.แพร่	4,375	4,375	4,375	0
3	ม่อนแก้ว-ม่อนเด็ง	ต.ห้วยม้า อ.เมือง จ.แพร่	562	562	394	168
รวม			5,104	5,104	5,104	172

อุทยานแห่งชาติ มีจำนวน 4 แห่ง เนื้อที่ 698,979 ไร่ ดังนี้

ที่	อุทยานแห่งชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.แพร่ (ไร่)	พื้นที่การใช้ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ป่าสมบูรณ์ (ไร่)	แหล่งน้ำ (ไร่)
1	แม่ยม	ต.สะเอียบ อ.สอง จ.แพร่	284,218	274,426	26,617	247,808	276
2	ดอยผากลอง	ต.ต้าผามอก อ.ลอง จ.แพร่	117,982	117,982	1,664	116,317	107
3	เวียงโกศัย	ต.แม่เกิ๋ง อ.วังชิ้น จ.แพร่	256,250	131,571	669	130,902	67
4	ลำน้ำน่าน	ต.สวนเขื่อน, ต.ช่อแฮ ต.ป่าแดง อ.เมือง จ.แพร่	622,839	175,000	5,360	169,639	0
รวม			1,281,289	698,979	34,310	664,666	450

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีจำนวน 2 แห่ง เนื้อที่ 168,205 ไร่ ดังนี้

ที่	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.แพร่ (ไร่)	พื้นที่ป่าสมบูรณ์ (ไร่)	แหล่งน้ำ (ไร่)
1	ดอยหลวง	ต.บ้านกลาง และ ต.ห้วยหม้าย อ.สอง จ.แพร่	60,625	60,625	60,625	0
2	ลำน้ำน่านฝั่งขวา	ต.หัวฝาย อ.สูงเม่น จ.แพร่	146,875	80,374	80,374	0
รวม			234,706	168,205	168,205	0

เขตห้ามล่าสัตว์ป่า มีจำนวน 1 แห่ง เนื้อที่ 27,206 ไร่ ดังนี้

ที่	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ใน จ.แพร่ (ไร่)	พื้นที่ป่าสมบูรณ์ (ไร่)	แหล่งน้ำ (ไร่)
1	ช้างผาด่าน	ต.สวนเขื่อน อ.เมือง จ.แพร่	27,206	27,206	27,206	0

สวนรุกขชาติ มีจำนวน 4 แห่ง เนื้อที่ 217 ไร่ ดังนี้

ที่	สวนรุกขชาติ	ที่ตั้ง	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่อยู่ในจ.แพร่ (ไร่)	เนื้อที่ปัจจุบัน
1	ช่อแฮ	ต.บ้านกลาง และ ต.ห้วยหม้าย อ.สอง จ.แพร่	52	52	52
2	ห้วยโรง	ต.บ้านกลาง และ ต.ห้วยหม้าย อ.สอง จ.แพร่	104	104	104
3	ห้วยทรายขาว	ต.บ้านกลาง และ ต.ห้วยหม้าย อ.สอง จ.แพร่	25	25	25
4	เชตวัน	ต.หัวฝาย อ.สูงเม่น จ.แพร่	36	36	36
รวม			217	217	217

ที่มา : , ข้อมูล ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2565

❖❖ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ❖❖

➢ การชลประทาน

จังหวัดแพร่ มีแหล่งน้ำชลประทาน จำนวน 224 แห่ง ประกอบด้วย แหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 8 แห่ง ขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 34 แห่ง ขนาดเล็ก ถ่ายโอน จำนวน 37 แห่ง และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 47 แห่ง

ตารางแสดงข้อมูลแหล่งน้ำที่พัฒนาโดยกรมชลประทาน

โครงการชลประทานขนาดใหญ่ (1 โครงการ)								
ขนาด	ประเภท	ชื่อ	สถานที่ตั้ง	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
ใหญ่	ฝาย	ฝายแม่ยม	อ.สอง	2.638	2.638	267,375	196,000	28,000

โครงการชลประทานขนาดกลาง (8 โครงการ)							
ขนาด	สถานที่ตั้ง	จำนวนโครงการ	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
กลาง	อ.สอง	2	85.000	65.800	39,577	29,516	10,061
กลาง	อ.ร้องกวาง	3	43.400	37.380	42,008	30,175	11,833
กลาง	อ.เมือง	3	19.05	19.05	27,691	17,437	1,845
กลาง	อ.สูงเม่น	1	18.750	18.750	14,459	11,501	2,958
รวม		9	166.2	140.92	116,235	81,129	26,697

โครงการชลประทานขนาดเล็ก (129 โครงการ)							
ขนาด	สถานที่ตั้ง	จำนวนโครงการ	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
เล็ก	อ.สอง	15	-	2.473	13,200	2,080	11,120
เล็ก	อ.ร้องกวาง	16	-	1.655	16,000	3,250	13,650
เล็ก	อ.หนองม่วงไข่	2	-	0.300	1,250	300	950
เล็ก	อ.เมือง	15	-	1.598	13,300	6,680	6,620
เล็ก	อ.สูงเม่น	4	-	-	1,500	-	1,500
เล็ก	อ.เด่นชัย	12	-	3.466	10,030	7,030	3,000
เล็ก	อ.ลอง	37	-	10.846	49,200	12,950	36,250
เล็ก	อ.วังชิ้น	28	-	3.911	34,150	5,350	28,800
รวม		129	-	24.249	139,530	37,640	101,890

โครงการชลประทานขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (39 โครงการ)							
ขนาด	สถานที่ตั้ง	จำนวนโครงการ	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
เล็ก	อ.สอง	15	-	10.718	24,870	7,795	17,075
เล็ก	อ.ร้องกวาง	6	-	3.984	10,900	3,540	7,360
เล็ก	อ.หนองม่วงไข่	2	-	3.980	4,500	2,000	2,500
รวม		39	-	28.965	72,070	19,355	47,195

โครงการชลประทานขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (39 โครงการ)							
ขนาด	สถานที่ตั้ง	จำนวนโครงการ	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
เล็ก	อ.เมืองแพร่	6	-	3.084	14,000	2,000	9,060
เล็ก	อ.เด่นชัย	5	-	4.041	11,100	2,400	6,120
เล็ก	อ.ลอง	3	-	1.152	2,500	120	2,380
เล็ก	อ.วังชิ้น	2	-	2.005	4,200	1,500	2,700
รวม		39	-	28.965	72,070	19,355	47,195

โครงการชลประทานขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (39 โครงการ)							
ขนาด	สถานที่ตั้ง	จำนวนโครงการ	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
เล็ก	อ.สอง	15	-	10.718	24,870	7,795	17,075
เล็ก	อ.ร้องกวาง	6	-	3.984	10,900	3,540	7,360
เล็ก	อ.หนองม่วงไข่	2	-	3.980	4,500	2,000	2,500
เล็ก	อ.เมืองแพร่	6	-	3.084	14,000	2,000	9,060
เล็ก	อ.เด่นชัย	5	-	4.041	11,100	2,400	6,120
เล็ก	อ.ลอง	3	-	1.152	2,500	120	2,380
เล็ก	อ.วังชิ้น	2	-	2.005	4,200	1,500	2,700
รวม		39	-	28.965	72,070	19,355	47,195

ตารางแสดงข้อมูลโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า (47 โครงการ)							
ขนาด	สถานที่ตั้ง	จำนวนโครงการ	ปริมาณความจุ (ลบ.ม.)	ปริมาณความจุเก็บกัก (ลบ.ม.)	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
เล็ก	อ.สอง	6	-	-	6,100	2,350	3,750
เล็ก	อ.หนองม่วงไข่	-	-	-	1,200	-	1,200
เล็ก	อ.เมืองแพร่	1	-	-	3,000	3,000	-
เล็ก	อ.สูงเม่น	4	-	-	-	-	-
เล็ก	อ.เด่นชัย	9	-	-	3,000	1,600	1,400
เล็ก	อ.ลอง	7	-	-	20,050	3,450	16,600
เล็ก	อ.วังชิ้น	16	-	-	6,000	1,550	4,450
รวม		47	-	-	39,350	11,950	27,400

ที่มา : โครงการชลประทานแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 20 กันยายน 2565

➢ การคมนาคมขนส่ง

➢➢ ทางบก

จังหวัดแพร่ มีเส้นทางการคมนาคมที่ติดต่อกับพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

1. ติดต่อกับ จังหวัดลำปาง ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 109 กิโลเมตร
2. ติดต่อกับ จังหวัดน่าน ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ระยะทางประมาณ 118 กิโลเมตร
3. ติดต่อกับ จังหวัดพะเยา ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 103 ระยะทางประมาณ 141 กิโลเมตร
4. ติดต่อกับ จังหวัดอุตรดิตถ์ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 74 กิโลเมตร
5. ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ระยะทางประมาณ 165 กิโลเมตร

มีระยะทางจากอำเภอเมืองแพร่ไปยังอำเภออื่นๆ ในจังหวัด ดังนี้

1. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอเด่นชัย ระยะทางประมาณ 30 กม.
2. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอร้องกวาง ระยะทางประมาณ 30 กม.
3. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอสอง ระยะทางประมาณ 49 กม.
4. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอสูงเม่น ระยะทางประมาณ 11 กม.
5. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอลอง ระยะทางประมาณ 43 กม.
6. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอวังชิ้น ระยะทางประมาณ 81 กม.
7. อำเภอเมืองแพร่ - อำเภอหนองม่วงไข่ ระยะทางประมาณ 19 กม.

➢➢ ทางรถไฟ

จังหวัดแพร่ มีเส้นทางรถไฟสายเหนือจากสถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) มายังสถานีรถไฟเด่นชัย มีขบวนรถไฟเที่ยวไปและเที่ยวกลับผ่านสถานีรถไฟในจังหวัดแพร่ จำนวน 8 เที่ยว ผู้โดยสารโดยเฉลี่ยรวมทั้งหมด จำนวน 200 คน/วัน โดยมีสถานีรถไฟให้บริการรับ-ส่ง ผู้โดยสาร จำนวน 6 สถานี ได้แก่

1. สถานีรถไฟเด่นชัย เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้นหนึ่ง อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง 533.94 กม.
2. สถานีบ้านปิน เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้นสอง อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง 563.86 กม.
3. สถานีผาคัน เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้นสาม อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง 578.46 กม.
4. สถานีแก่งหลวง เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้นสาม อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง 546.94 กม.
5. สถานีปากปาน เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้นสาม อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง 538.43 กม.
6. สถานีห้วยไร่ เป็นสถานีรถไฟระดับ ชั้นสาม อยู่ห่างจากสถานีรถไฟกรุงเทพเป็นระยะทาง 521.48 กม.

กำหนดเวลาเดินรถไฟเที่ยวขึ้น (กรุงเทพ - เชียงใหม่)

ประเภทรถ	ขบวนที่	สถานีต้นทาง	เวลาออก	สถานีเด่นชัย		สถานีปลายทาง	เวลาถึง
				เวลาถึง	เวลาออก		
รถเร็ว	111	กรุงเทพฯ	07.00 น.	16.30 น.	-	เด่นชัย	16.30 น.
รถด่วนพิเศษ	7	กรุงเทพฯ	08.30 น.	15.23 น.	15.24 น.	เชียงใหม่	19.30 น.
รถธรรมดา	407	กรุงเทพฯ	05.00 น.	10.12 น.	10.13 น.	เชียงใหม่	14.35 น.
รถเร็ว	109	กรุงเทพฯ	13.45 น.	23.39 น.	23.42 น.	เชียงใหม่	04.05 น.
รถด่วนพิเศษอุตราวิถี	9	กรุงเทพฯ	18.10 น.	02.48 น.	02.51 น.	เชียงใหม่	07.15 น.
รถด่วนพิเศษ	13	กรุงเทพฯ	19.35 น.	04.16 น.	04.19 น.	เชียงใหม่	08.40 น.
รถเร็ว	107	กรุงเทพฯ	20.10 น.	05.15 น.	-	เด่นชัย	05.15 น.
รถด่วน	51	กรุงเทพฯ	22.00 น.	07.17 น.	07.20 น.	เชียงใหม่	12.10 น.

กำหนดเวลาเดินรถไฟเที่ยวล่อง (เชียงใหม่ - กรุงเทพ)

ประเภทรถ	ขบวนที่	สถานีต้นทาง	เวลาออก	สถานีเด่นชัย		สถานีปลายทาง	เวลาถึง
				เวลาถึง	เวลาออก		
รถเร็ว	112	เด่นชัย	07.30 น.	-	07.30 น.	กรุงเทพฯ	18.00 น.
รถเร็ว	102	เชียงใหม่	06.30 น.	10.43 น.	10.46 น.	กรุงเทพฯ	21.10 น.
รถด่วนพิเศษ	8	เชียงใหม่	08.50 น.	12.38 น.	12.39 น.	กรุงเทพฯ	19.25 น.
รถธรรมดา	408	เชียงใหม่	09.30 น.	14.16 น.	14.19 น.	นครสวรรค์	19.55 น.
รถเร็ว	108	เด่นชัย	19.05 น.	-	19.05 น.	กรุงเทพฯ	05.10 น.
รถด่วน	52	เชียงใหม่	15.30 น.	20.23 น.	20.26 น.	กรุงเทพฯ	05.25 น.
รถด่วนพิเศษ	14	เชียงใหม่	17.00 น.	21.38 น.	21.41 น.	กรุงเทพฯ	06.15 น.
รถด่วนพิเศษอุตราวิถี	10	เชียงใหม่	18.00 น.	22.33 น.	22.36 น.	กรุงเทพฯ	06.50 น.

ที่มา : www.ttsview.railway.co.th, ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565

➢ การไฟฟ้า

จังหวัดแพร่ มีการไฟฟ้าที่ให้บริการ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแพร่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอสูงเม่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอเด่นชัย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอลอง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอวังชิ้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอสอง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอร้องกวาง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอหนองม่วงไข่

ปัจจุบันจังหวัดแพร่ มีการใช้ไฟฟ้าครอบคลุม 708 หมู่บ้าน จากหมู่บ้าน จำนวน 708 หมู่บ้าน ครัวเรือนในจังหวัดมีจำนวน 173,585 ครัวเรือน ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 173,498 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.95 ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 87 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.05 มีปริมาณการใช้ไฟฟ้า จำนวน 35,283,972 ล้านหน่วย และมูลค่าการใช้ไฟฟ้า จำนวน 141.28 ล้านบาท

ตารางแสดงข้อมูลการใช้ไฟฟ้าในจังหวัดแพร่

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	การใช้ไฟฟ้า(หน่วย)	มูลค่าการใช้ไฟฟ้า (ล้านบาท)	ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้	
							ครัวเรือน	ร้อยละ
การไฟฟ้าแพร่	166	166	44,073	44,067	13,678,330	55.18	6	0.01
การไฟฟ้าสูงเม่น	110	110	28,084	28,084	5,588,236	22.18	-	-
การไฟฟ้าเด่นชัย	52	52	13,116	13,116	2,726,070	10.89	-	-
การไฟฟ้าลอง	90	90	19,065	19,065	2,794,078	11.14	-	-
การไฟฟ้าวังชิ้น	77	77	18,263	18,245	1,966,720	7.68	18	0.10
การไฟฟ้าสอง	85	85	16,786	16,723	2,675,955	10.59	63	0.38
การไฟฟ้าร้องกวาง	93	93	21,706	21,706	3,804,171	15.50	-	-
การไฟฟ้าหนองม่วงไข่	35	35	12,492	12,492	2,050,413	8.11	-	-
รวม	**708**	**708**	**173,585**	**173,498**	**35,283,972**	**141.28**	**87**	**0.05**

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568

ปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้า 35,283,972 ล้านหน่วย แยกเป็น ที่อยู่อาศัย สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม สถานที่ราชการและสาธารณะ และอื่นๆ

ตารางแสดงข้อมูลการปริมาณการใช้ไฟฟ้าแต่ละครัวเรือน

ประเภท	ปริมาณการใช้ไฟฟ้า (ล้านหน่วย)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
ที่อยู่อาศัย	231,590,005.92	237,545,310.20	229,963,672.10*
สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม	228,664,566.30	231,643,872.17	230,221,609.92*
สถานที่ราชการและสาธารณะ	34,114,902.90	36,504,502.05	37,396,385.43*
อื่น ๆ	2,225,743.90	2,403,740.90	2,436,040.91*
รวม	496,595,219	508,097,425	500,017,708*

* ข้อมูลของเดือน ธ.ค. 2568 เป็นค่าประมาณโดยคิดจากค่าเฉลี่ยในเดือน ม.ค. – พ.ย. 2568

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2568

➢ การประปา

จังหวัดแพร่ มีสำนักงานประปาในพื้นที่ จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย

1. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแพร่ มีพื้นที่ให้บริการในเขต อ.เมือง มีกำลังผลิต 14,400 ลบ.ม./วัน โดยใช้แหล่งน้ำจากแม่น้ำยม ปริมาณน้ำผลิต 432,000 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 388,797 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำจำหน่าย 250,795 ลบ.ม./เดือน มีผู้ใช้น้ำประปา จำนวน 14,348 ราย

2. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาเด่นชัย มีพื้นที่ให้บริการในเขตอำเภอ อ.เด่นชัย มีกำลังผลิต 4,800 ลบ.ม./วัน โดยใช้แหล่งน้ำจากแม่น้ำยม ปริมาณน้ำผลิต 144,000 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 107,585 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำจำหน่าย 76,221 ลบ.ม./เดือน มีผู้ใช้น้ำประปา จำนวน 4,987 ราย และหน่วยบริการสูงเม่น มีกำลังผลิต รับน้ำจาก กปภ.สาขาแพร่ ปริมาณน้ำจำหน่าย 46,256 ลบ.ม./เดือน มีผู้ใช้น้ำประปา จำนวน 1,873 ราย

3. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาร้องกวาง มีพื้นที่ให้บริการในเขต อ.ร้องกวาง มีกำลังผลิต 120 ลบ.ม./วัน โดยใช้แหล่งน้ำจากฝายน้ำล้นแม่คำมี ปริมาณน้ำผลิต 76,894 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 71,132 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำจำหน่าย 47,297 ลบ.ม./เดือน มีผู้ใช้น้ำประปา จำนวน 2,931 ราย และหน่วยบริการสอง มีกำลังผลิต 80 ลบ.ม./วัน โดยใช้แหล่งน้ำจากแม่น้ำยม ปริมาณน้ำผลิต 27,197 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 25,033 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำจำหน่าย 12,5720 ลบ.ม./เดือน มีผู้ใช้น้ำประปา จำนวน 1,259 ราย

ตารางแสดงข้อมูลการใช้น้ำประปาในจังหวัดแพร่

สำนักงาน	จำนวนผู้ใช้น้ำประปา (ราย)	กำลังผลิต (ลบ.ม./วัน)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม./เดือน)	ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ลบ.ม./เดือน)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม./เดือน)	จำนวนผู้ไม่มีน้ำประปาใช้ (ราย)
สาขาแพร่	14,348	14,400	432,000	388,797	250,795	3,353
สาขาร้องกวาง	2,931	120	76,894	71,132	47,297	1,100
หน่วยบริการสอง	1,259	80	27,197	25,033	12,572	750
สาขาเด่นชัย	4,987	4,800	144,000	107,585	76,221	14,557
หน่วยบริการสูงเม่น	1,873			46,256	25,526	50,207
รวม	25,398.00	19,400	680,091	638,803	412,411	69,967

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแพร่, ข้อมูล ณ วันที่ 20 เมษายน 2569

❖❖ ด้านการพัฒนาจังหวัด ❖❖

➢ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

"แพร่เมืองน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เกษตรปลอดภัย ทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ ท่องเที่ยวยั่งยืน"

➢ พันธกิจ (MISSION)

1. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนพื้นฐานเศรษฐกิจฐานรากและเกษตรปลอดภัย
2. รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ควบคู่กับการพัฒนาเมือง
3. ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงเพื่อนำสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง

➢ ประเด็นการพัฒนา

➢➢ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : ยกระดับขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตร เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ให้สามารถแข่งขันได้ เชื่อมโยงภูมิภาค และต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการ
2. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
3. เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาดและส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน

แนวทางการพัฒนา :

1. การสร้างมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การค้าการลงทุนให้สามารถแข่งขันได้ เชื่อมโยงภูมิภาค และต่างประเทศ
2. การพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ อาหารปลอดภัย โดยใช้นวัตกรรมทางการเกษตร และสร้างเครือข่ายทางการเกษตร

➢➢ ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างสมดุลทางธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
2. เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ
3. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ
4. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ
5. เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนา :

1. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากร
2. การบริหารจัดการด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม
3. การพัฒนาประสิทธิภาพ การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ

➢➢ ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
2. เพื่อส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว
3. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยว
4. เพื่อยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
5. เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การอนุรักษ์ และเผยแพร่ภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา :

1. พัฒนา ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อยกระดับด้านการท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์

➢➢ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อรับรองการเป็นเมืองน่าอยู่

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองเพื่อส่งเสริมการเป็นเมืองน่าอยู่
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสอาชีพและสนับสนุนสิทธิ์และสวัสดิการพื้นฐานให้กับประชาชน
3. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. เพื่อพัฒนาเสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางการพัฒนา :

1. เพิ่มศักยภาพคนทุกกลุ่มวัยและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย
3. เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
4. พัฒนาสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง
5. ส่งเสริมความมั่นคงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อมูลโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัดแพร่

แหล่งโบราณสถานในจังหวัดแพร่ ที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มีจำนวน 12 แห่ง ขึ้นทะเบียนโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จำนวน 10 แห่ง และขึ้นโดยอายุประวัติความเป็นมาของโบราณสถานซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ จำนวน 2 แห่ง ดังนี้

พระธาตุช่อแฮ : วัดพระธาตุช่อแฮ พระอารามหลวง อ.เมืองแพร่
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 52 ตอน 75 หน้า 3693 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2478)

พระธาตุเนิ้ง : วัดพระหลวง อ.สูงเม่น
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอน 75 หน้า 3693 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2478)

➢➢ พระธาตุช่อแฮ

ตั้งอยู่ในวัดพระธาตุช่อแฮ พระอารามหลวง ต.ช่อแฮ อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ เป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดแพร่

ตามตำนานพระธาตุช่อแฮกล่าวถึงการสร้างพระธาตุไว้ว่า พระธาตุช่อแฮสร้างขึ้นระหว่างจุลศักราช 586-588 (พ.ศ. 1879-1881) ในสมัยพุทธกาล โดยชาวลั๊วะ ชื่อขุนลั๊วะอ้ายก้อม และตำนานเมืองสุโขทัยกล่าวถึงตอนนี้ว่า พระมหาธรรมราชาลิไท พระราชทานพระบรมสารีริกธาตุแก่ขุนลั๊วะอ้ายก้อม นำไปบรรจุไว้ในฐานเจดีย์ที่สร้างให้คนทั้งหลายกราบไหว้แทนพระพุทธองค์ ณ บริเวณดอยโกสิยธชัคคะ โดยเอาผอบพระบรมสารีริกธาตุบรรจุไว้ในสิงห์ทองคำ สร้างแท่นที่ตั้งผอบด้วยเงินและทองแล้วตั้งสิงห์ทองคำไว้ให้โบกปูนทับอีกชั้นหนึ่ง หลังจากนั้นก็จัดงานบำเพ็ญกุศลเฉลิมฉลอง 7 วัน 7 คืน และมีการทำนุบำรุงเสริมสร้างพระธาตุช่อแฮมาโดยลำดับ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2467 ครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งลานนาได้เป็นประธานบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดแพร่ โดยรื้อเอาทองจังโกออก แล้วเสริมสร้างองค์เจดีย์ให้มีขนาดกว้างและสูงขึ้น โดยกว้าง 11 เมตร สูง 33 เมตร โดยรอบองค์ทั้งพระธาตุมีลำเวียงหรือรั้วเหล็กล้อมรอบหนาแน่น มีประตูเข้าออก 4 ประตู แต่ละประตูมีซุ้มสลักลวดลายอย่างงดงาม ทุกปีจะมีงานนมัสการคือ “งานไหว้พระธาตุช่อแฮ เมืองแพร่ แห่ตุงหลวง” ในวันขึ้น 11-15 ค่ำ เดือน 6 เหนือ

➢➢ พระธาตุเนิ้ง

พระธาตุเนิ้ง ตั้งอยู่ในวัดพระหลวง บ้านพระหลวง หมู่ที่ 8 ต.ดอนมูล อ.สูงเม่น จ.แพร่

เจดีย์ทรุดเอนไปทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือกว่า 1 ศตวรรษแล้ว จึงเรียกว่า “พระธาตุเนิ้ง” (เนิ้ง หมายถึง การเอน)

ตามตำนานวัดพระหลวง ตามคำบอกเล่าสืบต่อกันมาเชื่อว่าวัดพระหลวงและบ้านพระหลวงเดิมเป็นดงหลวง เคยเป็นป่าใหญ่มีสัตว์ร้ายอาศัยอยู่ เช่น งูใหญ่ หรือภาษาถิ่นเหนือเรียกว่า “งูหลวง” งูใหญ่ตัวนั้นขุดรูอยู่ตรงบริเวณองค์พระเจดีย์ และมักจะกินสัตว์เลี้ยง สัตว์พาหนะของชาวบ้านและของพ่อค้าเสมอ เมื่อพ่อค้าจีนฮ่อนำสินค้าบรรทุกม้ามาขาย และปล่อยม้าที่บรรทุกสินค้าให้เที่ยวหากินในบริเวณนั้นก็จะถูกกินเสียทุกครั้ง พวกพ่อค้าฮ่อแค้นใจมาก จึงหาวิธีฆ่างูใหญ่ตัวนั้น โดยทำกับดักจากผิวไม้ไผ่สานขัดเป็นตาแหลว (ตาแหลว หมายถึง บ่วงแร้วชนิดหนึ่งใช้ดักสัตว์) นำไปดักไว้ที่ปากรูงู เมื่องูติดบ่วงตาแหลวจึงฆ่าเสียแล้วตัดงูเป็นท่อนๆ กองไว้ที่ใกล้ปากรูงูนั้น แล้วนำสินค้าไปขายต่อไป เมื่อสินค้าหมดแล้วก็พากันกลับมาที่เดิมก็พบว่าซากงูที่ตัดกองไว้กลายเป็นท่อนเงินท่อนทอง จึงตกลงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ แบ่งกันเอง 1 ส่วน นำไปถวายเจ้าฟ้า 1 ส่วน และฝังไว้ที่รูงูนั้น 1 ส่วน ต่อมามีผู้มาตั้งบ้านเรือนบริเวณนี้ และสร้างวัด สร้างเจดีย์บนรูงูที่บรรจุซากงูนั้นไว้

วัดพระธาตุปูแจ อ.ร้องกวาง
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 52 ตอน 75 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2478)

พระธาตุศรีดอนคำ วัดพระธาตุศรีดอนคำ อ.ลอง
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 71 ตอน 3 ลงวันที่ 5 มกราคม 2497)

พระธาตุแหลมลี่ วัดแหลมลี่ อ.ลอง
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 71 ตอน 3 ลงวันที่ 5 มกราคม 2497)

วัดจอมสวรรค์ อ.เมืองแพร่
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 97 ตอน 159 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2523)

➢➢ พระธาตุปูแจ

พระธาตุปูแจ ตั้งอยู่ในวัดพระธาตุปูแจ บ้านบุญเริง หมู่ที่ 4 ต.บ้านเวียง อ.ร้องกวาง จ.แพร่

ลักษณะองค์พระธาตุเป็นเจดีย์รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวประมาณด้านละ 4 เมตร สูง 8 เมตร เป็นเจดีย์ที่บรรจุกระดูกตาตุ่มข้างขวาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตามตำนานพระธาตุปูแจ กล่าวถึงการสร้างพระธาตุไว้ว่า พระธาตุปูแจและวัดพระธาตุปูแจ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยใด แต่ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์เป็นประจำเสมอมาโดยเจ้าผู้ครองนครแพร่หลายๆ องค์ ซึ่งนับว่าเป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดแพร่

➢➢ พระธาตุศรีดอนคำ

ตั้งอยู่ในวัดพระธาตุศรีดอนคำ บ้านห้วยอ้อ หมู่ที่ 7 ต.ห้วยอ้อ อ.ลอง จ.แพร่

ตามตำนานวัดพระธาตุศรีดอนคำ กล่าวถึงการสร้างพระธาตุไว้ว่า พระธาตุศรีดอนคำสร้างขึ้นราว พ.ศ. 1078 คราวเมื่อพระนางจามเทวีเสด็จจากเมืองละโว้ไปเมืองหริภุญชัย (จังหวัดลำพูนในปัจจุบัน) ทุกปีจะมีงานนมัสการในเดือนยี่เหนือ ขึ้น 12-15 ค่ำ จึงนับได้ว่าพระธาตุศรีดอนคำเป็นศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์แสดงถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของชาวอำเภอลอง

➢➢ พระธาตุแหลมลี่

ตั้งอยู่ในวัดแหลมลี่ บ้านหาดทรายคำ หมู่ที่ 9 ต.ปากกาง อ.ลอง จ.แพร่

ตามตำนานพระธาตุแหลมลี่ กล่าวถึงการสร้างพระธาตุไว้ว่า พระธาตุแหลมลี่สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. 949 โดยพญาศรีธรรมมาโศกราชพร้อมด้วยพระสงฆ์องค์อรหันต์ 400 องค์ ได้นำพระธาตุของพระพุทธเจ้ามาบรรจุไว้ ณ ดอยลี่เหลี้ยมแหลม (ดอยแหลมลี่) ทุกปีจะมีงานนมัสการในเดือน 6 เหนือ (เดือน 5 ใต้) ขึ้น 14-15 ค่ำ จึงนับว่าพระธาตุแหลมลี่เป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่เป็นที่เคารพบูชาของชาวอำเภอลองมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน

➢➢ วัดจอมสวรรค์

ตั้งอยู่ถนนยันตรกิจโกศล ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

ลักษณะวิหารเป็นไม้สักทั้งหลัง ฉลุไม้ประดับกระจกอย่างงดงามโดยเฉพาะเพดาน ส่วนของวิหารนอกจากใช้เป็นกุฏิและศาลาการเปรียญในหลังเดียวกันแล้ว ส่วนหนึ่งในวิหารหลังนี้ยังได้แสดงศิลปะวัตถุโบราณไว้มากมาย เช่น คัมภีร์โบราณที่ทำจากงาช้าง เรียกว่า คัมภีร์ปฏิโมกข์ จารึกเป็นภาษาพม่า ดอกไม้หิน พระพุทธรูปงาช้าง ปืนดาบศิลา หลวงพ่อสาน นอกจากนั้นยังมีโบราณสถานที่สำคัญคือ เจดีย์พระพุทธรูป ซุ้มประตูวิหาร เป็นศิลปะแบบพม่า

วัดหัวข่วง อ.เมืองแพร่
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 97 ตอน 123 ลงวันที่ 12 สิงหาคม 2523)

➢➢ วัดหัวข่วง

ตั้งอยู่ถนนคำแสน ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ มีโบราณสถานเก่าแก่คือ เจดีย์ฐานสูง

ตามตำนานวัดหัวข่วงกล่าวถึงการสร้างเจดีย์ไว้ว่า เจดีย์วัดหัวข่วง สร้างขึ้นราว พ.ศ. 1443 สมัยขุนพนมสิงห์ โปรดให้อาราธนาครูบาศรีใจมาจากเมืองลัมปะนคร (ลำปาง) เป็นประธานก่อสร้าง กล่าวกันว่าในเดือนแรมราว 14-15 ค่ำ จะปรากฏแก้วสุกใสลอยจากยอดเจดีย์ พุ่งวาบๆ ไปทางทิศตะวันออกของเมืองพลรัฐนครเสมอ

วัดหัวข่วง สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 1389 ในสมัยของขุนหลวงพล เจ้าหลวงเมืองแพร่ (ขณะนั้นเมืองแพร่ชื่อว่าเมืองพล หรือพลนคร หรือชื่อเดิมเมืองพล) ทรงชรามากแล้ว จึงมอบให้ท้ายพหุสิงห์ครองเมืองพลแทน ท้ายพหุสิงห์เป็นผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา หลังจากครองเมือง 1 ปี จึงให้ขุนพระพิษณุวังไชยไปว่าจ้างช่างจากเวียงพางคำเชียงแสนมาบูรณซ่อมแซมวัดหลวง แม่เฒ่าจันคำวงศ์แม่ของขุนหลวงพลเห็นฝีมือของช่างจากเวียงพางคำเชียงแสนสวยงาม จึงให้ช่างดังกล่าวสร้างวัดขึ้นอีกวัดหนึ่ง โดยเลือกเอาที่ดินซึ่งเป็นลานกว้างขวาง แต่เดิมใช้เป็นสนามกีฬาประจำเมือง “ข่วงเล่นกีฬาประจำเมือง” เป็นที่สร้างวัด และเรียกวัดที่สร้างขึ้นใหม่นี้ว่า “วัดหัวข่วงสิงห์ชัย” วัดหัวข่วงได้รับการบูรณะซ่อมแซมหลายครั้ง และเป็นวัดที่สร้างมานานนับเป็นเวลาพันกว่าปี จึงนับว่าเป็นโบราณสถานเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งในจังหวัดแพร่

วัดศรีชุม อ.เมืองแพร่
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 97 ตอน 159 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2523)

➢➢ วัดศรีชุม

ตั้งอยู่ถนนเจริญเมือง ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ อยู่ริมประตูเมืองด้านตะวันตก มีโบราณสถานเก่าแก่คือ เจดีย์ พระอุโบสถ วิหาร หอไตร พระพุทธรูปปางประทับยืนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดแพร่ ตามตำนานวัดศรีชุมกล่าวถึงการสร้างวัดศรีชุมไว้ว่า วัดศรีชุมสร้างขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 1322 และจากตำนานเมืองเหนือเล่าว่า บริเวณที่ตั้งของวัดศรีชุมเดิมเป็นดงไม้ป่าสัก อยู่ใกล้แม่น้ำยม เป็นที่บำเพ็ญตบะสมาธิภาวนาของนักพรต (ฤาษี) ต่อมาเจ้าเมืองและชาวบ้านได้ร่วมมือกันสร้างวัดขึ้นเรียกว่า “วัดฤาษีชุม” หมายถึง ที่ชุมนุมของนักพรต ต่อมาสำเนียงเพี้ยนไปเป็น “ศรีชุม” ปัจจุบันยังมีรูปปั้นฤาษี 3 ตน อยู่ตรงหน้าพระวิหารเป็นสัญลักษณ์การชุมนุมของนักพรตทั้งหลาย

วัดหลวง อ.เมืองแพร่
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 115 ตอน 38
ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2541)

➢➢ วัดหลวง

ตั้งอยู่ ถ.คำลือ ซอย 1 ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

มีโบราณสถานเก่าแก่คือ เจดีย์พระธาตุหลวงไชยช้างค้ำ ซึ่งมีการบูรณะซ่อมแซมหลายครั้งวัดหลวง เป็นวัดที่สันสันนิษฐานว่าสร้างมาพร้อมกับการสร้างเมืองแพร่ ภายในวัดนอกจากจะมีพระธาตุหลวงไชยช้างค้ำแล้วยังมีโบราณวัตถุที่มีคุณค่า ได้แก่ พระเจ้าแสนหลวง ซึ่งเป็นพระประธานในวิหารพระเจ้าแสนทอง และมีคุ้มพระลอ พิพิธภัณฑ์และหอวัฒนธรรมซึ่งเป็นที่เก็บโบราณวัตถุอันทรงคุณค่าของจังหวัด

คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่ อ.เมืองแพร่
(ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 115 ตอน 38 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2542)

➢➢ จวนผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

ตั้งอยู่ถนนคุ้มเดิม ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ เดิมเรียกว่า **“คุ้มเจ้าหลวง”** สร้างขึ้นสมัยเจ้าพิริยะเทพวงค์อุดรฯ เจ้าเมืองแพร่องค์สุดท้าย ราวพ.ศ. 2435 อาคารคุ้มเจ้าหลวงนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ครั้งเมื่อเสด็จประพาสเมืองแพร่ได้ทรงให้นำรูปแบบอาคารไปประยุกต์ประกอบการก่อสร้างหอสมุดสยามราชกุมารีทั่วประเทศ และในพ.ศ. 2540 คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่ ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมไทยดีเด่น จึงเป็นความภาคภูมิใจของชาวแพร่

➢➢ กำแพงเมือง และ คูเมือง

กำแพงเมืองแพร่ ชาวแพร่เรียกว่า **เมฆ** เป็นกำแพงชั้นเดียวสูงประมาณ 7 เมตร กว้างประมาณ 15 เมตร ความยาวทั้งหมดประมาณ 4,000 เมตร ด้านนอกกำแพงเป็นดิน ส่วนแกนมีอิฐโบราณก่อเป็นระยะๆ เมืองแพร่แต่เดิมมีประตูเมือง 4 ประตู ดังนี้ ***ประตูชัย*** อยู่ทางทิศตะวันออกของเมือง เป็นประตูใหญ่และสำคัญของเมือง บุคคลสำคัญที่เป็นแขกเมืองจะได้รับการต้อนรับนำเข้าเมืองผ่านทางประตูนี้ ***ประตูศรีชุม*** อยู่ทางทิศตะวันตกติดกับวัดศรีชุม เป็นประตูออกไปสู่ท่าน้ำในแม่น้ำยม เรียกว่า ท่าน้ำศรีชุม ***ประตูยั้งม้า*** หรือประตูเลี้ยงม้า อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวเมือง เป็นประตูที่ชาวเมืองนำม้าออกไปเลี้ยง และเป็นจุดที่ผู้ใช้ม้าที่จะเข้าเมืองพักม้า ***ประตูมาร*** อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตรงข้ามกับประตูยั้งม้า ชาวแพร่ในอดีตถือว่าเป็นประตูผีเนื่องจากประตูนี้เป็นทางผ่านในการนำศพไปฝังนอกเขตกำแพงเมือง เป็นเขตป่าช้าและที่ประหารชีวิตนักโทษ ต่อมาบ้านเมืองพัฒนาขึ้น ได้สร้างทางเข้าออกเมืองอีกทางหนึ่งด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือเรียกว่า ***ประตูใหม่*** สร้างประมาณ พ.ศ. 2482 จึงทำให้เมืองแพร่ในปัจจุบันมีประตูเมือง 5 ประตู

➢➢ เสาหลักเมือง (สะดือเมือง)

เสาหลักเมือง เป็นสถานที่ชาวบ้านเรียกว่าเป็นใจกลางเมืองแพร่ ตั้งอยู่ ถ.คุ้มเดิม เยื้องจวนผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ ติดกับโรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่ ในศาลหลักเมืองมีเสาหลักเมืองตั้งอยู่

ในอดีตเมืองแพร่ไม่มีเสาหลักเมือง บริเวณพื้นที่สะดือเมืองเป็นป่ารก มีหอผีที่ชาวบ้านนับถือตั้งอยู่ ต่อมาเมื่อมีการขุดปรับพื้นที่ด้านทิศเหนือของเมือง (ใกล้ประตูใหม่) เพื่อสร้างเรือนจำ บริเวณดังกล่าวเป็นวัดร้าง ชาวบ้านเรียกว่าวัดศรีบุญเริง ได้พบศิลาจารึกรูปใบเสมา ซึ่งได้นำศิลาที่พบนี้มาตั้งเป็นหลักเมือง หลักศิลาจารึกนี้ไม่ระบุว่าสร้างในสมัยใด ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2535 จังหวัดแพร่ได้จัดสร้างศาลหลักเมืองขึ้นใหม่เป็นแบบจตุรมุข ในวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2536 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงวางศิลาฤกษ์ และในวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2537 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามกุฎราชกุมาร ได้เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศาลหลักเมืองแพร่ ส่วนศิลาจารึกที่ใช้เป็นหลักเมืองมาแต่เดิมนั้นยังคงตั้งไว้ที่ด้านหลังของเสาหลักเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ในศาลหลักเมือง

❖❖ บ้านโบราณ ๑ หลัง ❖❖

➢➢ บ้านเจ้าหนานไชยวงศ์

ตั้งอยู่เลขที่ 6 พระร่วง ซอย 1 ถ.รอบเวียง ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ สร้างประมาณปี พ.ศ. 2450 โดยเจ้าบุรีรัตน์ มอบให้เจ้าสุธรรมมา ธิดา และเจ้าหนานตี ลูกเขย ที่มีอาชีพทำไม้เช่นเดียวกับเจ้าบุรีรัตน์ บ้านหลังนี้ก่อสร้างขึ้นโดยสถาปัตยกรรมแบบขนมปังขิงสร้างจากไม้สักทองทั้งหลังทาด้วยสีครีมน้ำตาล หลังคาเป็นทรงมนิลามุงด้วยไม้แป้นเกล็ดมีการประดับประดาลวดลายฉลุ

➢➢ คุ้มวิชัยราชา

สร้างก่อน พ.ศ. 2434 โดยหนานขัติ เครือญาติของเจ้าหลวงองค์สุดท้ายของเมืองแพร่ ในช่วงเจี้ยวปล้นเมืองแพร่นั้น เจ้าหนานขัติได้ช่วยข้าราชการชาวภาคกลางที่ถูกเจี้ยวตามฆ่าไปซ่อนอยู่บนเพดานบ้านจนปลอดภัย และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงวิชัยราชา เข้าร่วมกับกองกำลังของพระยาสุรศักดิ์มนตรีไปปราบฮ่อ

➢➢ บ้านวงศ์พระถาง

เจ้าของคือคุณยายสมศรี วงศ์พระถาง สร้างเสร็จประมาณ พ.ศ. 2467 เป็นบ้านเจ้าหลังสุดท้ายที่สร้างในแบบเรือนขนมปังขิง ตระกูลวงศ์พระถางได้นำแบบบ้านวงศ์บุรีมาดัดแปลงให้มีขนาดเล็กลงและมีทรงสูงขึ้น ช่างที่สร้างน่าจะเป็นช่างที่ได้รับการถ่ายทอดฝีมือมาจากชาวจีนที่สร้างบ้านวงศ์บุรี มีลูกมือเป็นชาวขมุ

➢➢ บ้านขัติยะวรา

ตั้งอยู่ถนนรอบเมือง ห่างจากเทศบาลเมืองแพร่ ประมาณ 200 เมตร

สร้างขึ้นประมาณเมื่อปี พ.ศ. 2462 โดยเป็นของเจ้าน้อยโข้และเจ้าอ่อนขัตติยวรา สันนิษฐานว่าสร้างโดยฝีมือช่างชาวจีน บริเวณชานหลังบ้านมีลักษณะการสร้างคล้ายกับบ้านเจ้าหนานไชยวงศ์ แต่เดิมบ้านหลังนี้มีบันไดทางขึ้นอยู่ทางด้านมุขด้านหน้า ต่อมาได้ย้ายไปอยู่บริเวณชานด้านหลังบ้าน

➢➢ บ้านมิชชั่นนารี 1

บ้านพักมิชชั่นนารี 1 เป็นอาคารเก่าตั้งอยู่ในบริเวณโรงพยาบาลแพร่คริสเตียน ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ สร้างโดย “คณะมิชชั่นลาวในสังกัดคริสตจักรเพรสไบทีเรียนสหรัฐอเมริกา” ที่ได้เข้ามาตั้งศูนย์เผยแผ่ศาสนาที่จังหวัดแพร่ เมื่อปี พ.ศ. 2436 (ค.ศ. 1893) วัตถุประสงค์ของการก่อสร้าง เพื่อใช้เป็นที่พักและสำนักงานของครอบครัวมิชชั่นที่เข้ามาดูแลงานด้านการเผยแผ่ศาสนา การศึกษา และการพยาบาลในจังหวัดแพร่

➢➢ บ้านยายบุญมา คงสุข

บ้านพักอาศัยพื้นถิ่นหลังคาทรงจั่ว มุงกระเบื้องซีเมนต์เป็นเรือน 3 หลังติดกัน ยกใต้ถุนสูงโล่ง มีหลังคาคลุมบันไดทางขึ้นบ้านตกแต่งลวดลายลูกกรงไม้ฉลุสวยงาม สร้างด้วยไม้ทั้งหลัง ด้านหน้าเป็นลานดินโล่งสะอาดตา หลังบ้านปลูกผักสวนครัวกินได้

➢➢ บ้านพักรับรองหลวงศรีนครานุกูล

บ้านพักรับรองหลวงศรีนครานุกูล ก่อสร้างขึ้นในสมัยปลายรัชกาลที่ 6 ปีพ.ศ. 2462 เป็นอาคารไม้สักทั้งหลัง มี 2 ชั้น หลังคาเป็นทรงปั้นหยามุงด้วยไม้แป้นเกล็ด มีหน้ามุขอาคารยื่นออกมาตรงกลาง ทาสีชมพู สีครีม และสีน้ำตาล พื้นชั้นล่างปูด้วยหินอ่อนทั้งหมด ภายในมีการประดับตกแต่งด้วยเครื่องเรือนอย่างสวยงาม กลางตัวบ้านจะเป็นส่วนฝรั่งเปิดโล่ง และด้วยที่หลวงศรีนครานุกูลเป็นคหบดีชาวจีนที่มีฐานะดีจึงสร้างบ้านตากอากาศไว้หลายที่ด้วยกัน

➢➢ บ้านศรีธิยศ

บ้านไม้โบราณหลังใหญ่แข็งแรงนี้เป็นบ้านของคุณป้าศรีนวล, ศรีเภา, อนงค์ ศรีธิยศ คุณพ่อของคุณป้าทั้งสามสร้างบ้านนี้เมื่อปีพ.ศ. 2488 แรกสร้างมีเสาอยู่ถึง 60 ต้น สร้างโดยสล่าบ้านเหมืองแดง บ้านนี้มีผังเหมือนกับเรือนแบบแพร่ทั่วไป มีบันไดที่มีหลังคา ชานบ้านและห้องเตาไฟ มีห้องนอนใหญ่เพียงห้องเดียว

➢➢ ร้าน เอ.เอส.ฮารีซิงห์

ตึกแถว 2 ชั้น 3 ห้อง สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกิส หรือ ชิโน-ยูโรเปี้ยน เพียงแห่งเดียวย่านถนนเจริญเมืองเป็นอาคารแบบตะวันตกที่สร้างโดยช่างชาวจีน สมัยเมืองแพร่ทำป่าไม้ เดิมเป็นสำนักงานแล้วซื้อขายแลกเปลี่ยนตกทอดมาถึงชาวอินเดียที่ใช้ประกอบกิจการโรงแรมมิตรสำราญ สถานพยาบาล ปัจจุบันเป็นร้านขายเครื่องประดับ เครื่องใช้จากประเทศอินเดีย อาคารก่ออิฐฉาบปูนแบบโบราณ โครงสร้างระบบกำแพงรับน้ำหนัก (Bearing Wall) ชั้นล่างด้านหน้าทำการค้า มีลานกลางบ้าน (Court) เป็นส่วนซักล้าง บ่อน้ำ และเชื่อมต่อเรือนครัว ที่พักคนงาน ชั้นบนเป็นพื้นไม้ กั้นห้องสำหรับพักอาศัย ด้านหน้าอาคารประดับโครงสร้างแบบอาช (Arch) 3 วงตกแต่งหัวเสา และลวดลายแบบตะวันตก ด้านล่างมีช่องทางเดิน “อาเขต” (Arcade) ที่เรียงอิฐโครงสร้างแบบโรมันอาช (Roman Arch) ด้านบนระเบียงลูกกรงเซรามิค

❖❖ วัฒนธรรมประเพณีประจำปี ❖❖

➢➢ ประเพณีนมัสการพระธาตุช่อแฮเมืองแพร่แห่ตุงหลวง

พระธาตุช่อแฮเป็นปูชนียสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของเมืองแพร่มาช้านาน จะสร้างขึ้นเมื่อใด ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดสันนิษฐานว่าคงสร้างขึ้นพร้อมๆ กับการสร้างเมืองแพร่ คือก่อนสุโขทัยเป็นราชธานี เนื่องจากมีหลักฐานชัดเจนในประวัติการบูรณปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุช่อแฮว่าในระหว่างปีพ.ศ. 1879-1881 พระยาลิไท กษัตริย์สุโขทัยองค์หนึ่งเมื่อครั้งยังทรงเป็นพระมหาอุปราชปกครองเมืองศรีสัชชนาลัย ได้ยกรี้พลเสด็จมาบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุช่อแฮ และจากตำนานพระธาตุช่อแฮได้กล่าวไว้ว่า พระธาตุช่อแฮเป็นที่บรรจุพระเกศาและพระบรมสารีริกธาตุพระศอกซ้ายของสมเด็จพระสัมสัมพุทธเจ้า

หลังจากพระยาลิไทได้บูรณปฏิสังขรณ์แล้ว ได้โปรดให้มีงานฉลองสมโภช 5 วัน 5 คืน ระหว่างวันขึ้น 11 ค่ำ ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เหนือ เดือน 4 ใต้ ซึ่งจะอยู่ระหว่างในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ - ต้นเดือนมีนาคมของทุกปี นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาเจ้าผู้ครองนครแพร่ทุกองค์จึงได้ยึดถือเป็นประเพณีไหว้พระธาตุประจำปี สืบต่อมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

ในปีพุทธศักราช 2530 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทย คณะกรรมการจัดงานไหว้พระธาตุช่อแฮ ได้มีมติขยายการจัดงานจาก 5 วัน 5 คืน เป็น 7 วัน 7 คืน คือจัดระหว่างวันขึ้น 9 ค่ำ ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 เหนือ เดือน 4 ใต้ ซึ่งช่วงระยะเวลาจัดงานที่ได้ปรับเปลี่ยน จังหวัดได้ยึดถือปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้

ต่อมาในปีพ.ศ. 2536 คณะกรรมการจัดพิจารณาเห็นว่า ตุงกระด้างขนาดใหญ่ซึ่งแกะสลักด้วยไม้สักเป็นลวดลายอย่างสวยงามที่อยู่ในพระอุโบสถของวัดเก่าแก่โบราณมีจำนวนมากนั้น น่าจะได้นำมาแสดงในริ้วขบวนด้วย จึงมีมติให้นำตุงขนาดใหญ่ดังกล่าวเข้าร่วมขบวนตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา และเปลี่ยนชื่องานชื่องานจาก “งานประเพณีไหว้พระธาตุช่อแฮ” เป็น “งานประเพณีมัสการพระธาตุช่อแฮเมืองแพร่แห่ตุงหลวง”

ประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวน

➢➢ ประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวน บ้านทุ่งโฮ้ง

จัดขึ้นระหว่าง (ขึ้น 3 ค่ำเดือน 5 เหนือ เดือน 3 ใต้) จากคำบอกเล่าของคนแก่คนเฒ่าในหมู่บ้านเล่าว่าบ้านทุ่งโฮ้ง เป็นหมู่บ้านของชาวไทยพวนที่ถูกกวาดต้อน และอพยพมาจากแขวงเมืองเชียงขวางประเทศลาวเมื่อประมาณ พ.ศ. 2340-2350 โดยคนกลุ่มแรกได้เดินทางมาถึงเมืองแพร่และได้ตั้งบ้านเรือนอยู่นอกกำแพงเมือง ทางทิศเหนือด้านประตูเลี้ยงม้าคือวัดสรรคนิเวศในปัจจุบัน อยู่มาระยะหนึ่งจึงได้ย้ายมาจากที่เดิมมาตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ บริเวณที่เป็นบ้านทุ่งโฮ้งใต้ในปัจจุบันและอยู่กันเรื่อยมาจนประมาณ พ.ศ. 2360-2380 จึงมีกลุ่มไทยพวนกลุ่มใหญ่ อพยพเข้ามา

บ้านทุ่งโฮ้ง หรือเดิมเรียกว่า บ้านทั่งโห้ง คำว่า “ทั่ง” หมายถึง ทั่งรองรับตีเหล็ก ส่วนคำว่า “โห้ง” เป็นภาษาไทยพวน หมายถึง สถานที่เป็นแอ่งลึกลงไปเป็นรูปก้นกระทะ ทั่งเมื่อถูกตีเป็นประจำจึงทำให้มันเป็นแอ่งลึกลงไปคนพวนเรียกว่า “มันโห้งลงไป” ในสมัยก่อนนั้น คนพวนบ้านทุ่งโฮ้งจะมีเตาตีเหล็กกันแทบทุกหลังคาเรือน เขาจึงเรียกว่า “บ้านทั่งโห้ง” ต่อมาได้เรียกเสียงเพี้ยนไปเป็น “ทุ่งโฮ้ง” ชาวไทยพวนบ้านทุ่งโฮ้งมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากชาวพื้นเมืองทั่วไปคือภาษาพู ดมีประเพณีวัฒนธรรมที่แตกต่างและโดดเด่นคือ ประเพณีกำฟ้า ตามตำนานกล่าวว่า เจ้าชมภู กษัตริย์ผู้ครองเมืองพวน ได้ยกทัพไปรบกับหลวงพระบางได้ชัยชนะ หลังจากยกทัพกลับเมืองพวนแล้ว เจ้าชมพูก็ไม่ยอมตกเป็นเมืองขึ้นของหลวงพระบางและเวียงจันทน์อีกต่อไป จึงประกาศเป็นเอกราช เจ้านนท์แห่งนครเวียงจันทน์จึงยกทัพไปปราบเมืองพวนและจับเจ้าชมภูประหารชีวิต ในขณะที่ทำพิธีการอยู่นั้น เกิดฟ้าผ่าถูกด้ามหอกที่จะใช้ประหารชีวิตเจ้าชมภูหักสะบั้นลง ทหารแห่งเมืองเวียงจันทน์เตลิดกระเจิงหนี เจ้านนท์ทราบเหตุอัศจรรย์จึงรับสั่งให้นำเจ้าชมภูกลับไปครองเมืองพวนตามเดิม

ด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ จึงเกิดการนับถือฟ้าและประเพณีกำฟ้า มาจนถึงทุกวันนี้ พอถึงวันงานกำฟ้าทุกคนจะต้องหยุดทำงานและให้มาร่วมสนุกสนาน ทำบุญ ถ้าไม่เชื่อฟัง ออกไปทำงานอาจถูกฟ้าผ่าตายได้

➢➢ ประเพณีสืบสานตำนานไทลื้อ

ประเพณีสืบสานตำนานไทลื้อ จัดขึ้นในช่วง 11-12 เมษายน ชาวไตลื้อ ต.บ้านถิ่น อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ เป็นอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีในจังหวัดแพร่มีอยู่ที่ตำบลบ้านถิ่น เป็นไทยวน หรือไทยล้านนา ประวัติความเป็นมาของตำบลบ้านถิ่น ไม่ปรากฏเป็นบันทึกหรือจารึกเป็นหลักฐานแต่อย่างใด จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่า บรรพชนของชาวบ้านถิ่น เป็นไตลื้อ บางท่านเล่าว่า มาจากสิบสองปันนา บ้างก็บอกว่ามาจากเชียงตุงเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว มาตั้งรกรากอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวเมืองแพร่ และสืบทอดเชื้อสายและวัฒนธรรมประเพณีกันมาหลายชั่วอายุคนมาจนถึงปัจจุบัน

ชาวไตลื้อ เดิมเคยอาศัยอยู่ที่เมืองเชียงรุ้ง มณฑลยูนนานของประเทศจีน ได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยและแยกย้ายกันไปตามจังหวัดต่างๆ ในเขตล้านนา มาตั้งรกรากที่อยู่อาศัยที่ตำบลบ้านถิ่นเป็นเวลากว่าหลายร้อยปี ยังคงรักษาเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีทางด้านวัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น เช่น ภาษาไตลื้อ อาหารพื้นเมืองโบราณ การฟ้อนรำ ด้านหัตถกรรมทอผ้า และการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่สวยงาม และปัจจุบันได้ส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีผลิตภัณฑ์แก้วมังกรอบแห้งที่ขึ้นชื่อ มีพื้นที่ปลูกแก้วมังกรมากที่สุดในภาคเหนือ มีบ้านไตลื้อโบราณตั้งอยู่ที่วัดถิ่นใน มีบ่อน้ำแปดเหลี่ยมตั้งอยู่ที่วัดถิ่นนอก มีพระธาตุถิ่นหลวงที่สวยงาม มีสวนเศรษฐกิจพอเพียง อ่างเก็บน้ำ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และศาลเจ้าพ่อพญาแก้ว ที่ผู้คนได้มาบนบานศาลกล่าวมาขอพรและสมปรารถนากันเป็นจำนวนมาก

➢➢ ประเพณีตาน ก๋วยสลาก

ประเพณีตาน ก๋วยสลาก หรือประเพณีกิ๋นสลากเป็นประเพณีทำบุญโดยมิได้เลือกเจาะจงพระสงฆ์องค์ใดของชาวล้านนา มีลักษณะโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับประเพณีถวายสลากภัตของชาวไทยภาคกลาง หากทางล้านนานิยมเป็นการทำบุญจตุปัจจัยถวายแด่พระสงฆ์โดยมิต้องมีการทำบุญเป็นภัตตาหารต่างๆ เช่นเดียวกับภาคกลาง คำว่า ก๋วย แปลว่า ภาชนะสานประเภทตะกร้าหรือชะลอม ตาน ก๋วยสลากจึงหมายถึงการถวายทานด้วยวิธีการจับสลากเครื่องไทยทานที่บรรจุมาในชะลอม โดยการถวายตาน ก๋วยสลากนี้มีจุดมุ่งหมาย 2 อย่างด้วยกันคือ อย่างหนึ่งเป็นการอุทิศให้เทพยดาและผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว และอีกอย่างหนึ่งเป็นการอุทิศไว้ให้ตนเองเมื่อล่วงลับไปในภายหน้า การถวาย ก๋วยสลากถือกันว่าจะได้อานิสงส์แรง เพราะเป็นการทำบุญแบบสังฆทานผู้ถวายไม่ได้เจาะจงตัวผู้รับว่าจะเป็นพระภิกษุหรือสามเณรรูปใดๆ

➢➢ ประเพณีสงกรานต์เมืองแพร่

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ชาวเหนือมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

วันที่ 12 เมษายน เป็นวันทำความสะอาดบ้านเรือนครั้งใหญ่ในรอบปี

วันที่ 13 เมษายน ***"จะขานล่อง"*** ถือเป็นวันสิ้นสุดของปีเก่า ชาวบ้านจะนิยมทำความสะอาดบ้านเรือนเพื่อเตรียมรับวันใหม่

วันที่ 14 เมษายน ***"วันเน่าหรือวันเนาว์"*** วันที่สองของประเพณีปีใหม่เมือง จะเป็นวันที่ต้องเตรียมสิ่งของต่างๆ เพื่อใช้ทำบุญ จะมีกิจกรรมขนทรายที่แม่น้ำเข้าวัดเพื่อก่อเป็นเจดีย์ทราย คนแพร่มีความเชื่อเรื่องวันเน่าว่าไม่ควรด่าทอ สาปแช่ง หรือกล่าวคำร้ายต่อกัน ปากจะเน่าจะเหม็นเป็นอัปมงคลไปทั้งปี

วันที่ 15 เมษายน ***"วันพญาวัน"*** วันนี้จะเป็นวันสำคัญที่สุด เริ่มด้วยตอนเช้ามืดของวันนี้ ทุกบ้านจะนำอาหารความหวานไปถวายพระที่เรียกว่า "ตานขันข้าว" หมายถึงการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว เสร็จจากกิจกรรมนี้แล้วก็จะมีพิธีทำบุญตักบาตร ซึ่งถือกันว่าเป็นการทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ของชาวเหนือที่มีพุทธศาสนิกชนคับคั่งที่สุด เสร็จพิธีตักบาตรแล้วก็มักจะต่อด้วยพิธีถวายเจดีย์ทรายที่บรรดาหนุ่มสาวทั้งหลายได้พากันขนทรายเข้าวัดตั้งแต่วันก่อนแล้ว

ประเพณีสงกรานต์ชาวแพร่ มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี และยังคงมีเอกลักษณ์ของจังหวัดที่ทำให้ผู้ที่มาเที่ยวชมสนุกสนานไปกับการเล่นน้ำสงกรานต์ และเพลิดเพลินใจกับการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นเอกลักษณ์ของชาวจังหวัดแพร่ เช่น การแข่งขันจุดสะโป๊ก การประกวดรถแกงคั่ว มหกรรมของดีเมืองแพร่ การแสดงศิลปวัฒนธรรมของนักเรียน ขบวนแห่สงกรานต์ เป็นต้น

นอกจากนี้ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วทั้งจังหวัดแพร่ ยังได้มีการจัดงานประเพณีวันสงกรานต์เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตในการเริ่มต้นปีใหม่ของประเพณีพื้นเมือง ได้มีโอกาสรดน้ำขอขมาสิ่งที่อาจล่วงเกินผู้ใหญ่ในบางครั้ง รวมถึงเป็นการขอพรผู้ใหญ่ ได้แก่ บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ และบุคคลที่มีพระคุณ เพื่อเป็นสิริมงคลและข้อคิดเตือนใจแก่ตนเอง

➢➢ ประเพณีไหว้นมัสการหลวงพ่อพระพุทธโกศัย

“พระพุทธโกศัยศิริชัยมหาศากยมุนี” หรือ **“พระพุทธโกศัย”** เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองแพร่ ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ต.ในเวียง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ สร้างขึ้นระหว่างวันที่ 22-24 เมษายน 2498 พร้อมกับสร้างเหรียญพระพุทธโกศัย รุ่น 2498 หรือเหรียญพระพุทธโกศัย รุ่น 1 ไปด้วย

งานประเพณีไหว้พระพุทธโกศัยศิริชัยมหาศากยมุนี จะจัดขึ้นในช่วงระหว่างวันขึ้น 9-15 ค่ำ เดือน 6 ใต้ เดือน 8 เหนือ ในบริเวณวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร มีกิจกรรมการจัดขบวนแห่เครื่องสักการะของอำเภอทุกแห่งในจังหวัดแพร่ และขบวนคณะศรัทธาของวัดต่างๆ ในจังหวัดแพร่ การสรงน้ำพระธาตุมิ่งเมือง นมัสการรอยพระพุทธบาท การทำบุญเสริมศิริมงคล และการจัดมหรสพสมโภชตลอดระยะเวลาการจัดงาน

➢➢ ประเพณีตากธรรม ตานข้าวใหม่ หิงไฟพระเจ้า

“ประเพณีตากธัมม์” เป็นประเพณีโบราณที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 150 ปี ที่ไม่ค่อยปรากฏเห็นมากนักในสังคมไทยหรือแทบไม่ปรากฏในท้องถิ่นอื่นๆ นอกจากภาคเหนือของประเทศไทย และอาจมีเพียงหนึ่งเดียวคือที่วัดสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยครูบากัญจนอรัญญวาสี หรือ ครูบามหาเถร แห่งวัดสูงเม่น เป็นประเพณีที่มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อให้คนเข้าถึงหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาโดยผ่านพิธีกรรม และ 2) เพื่อให้มีการจัดเก็บ ดูแล รักษาสภาพคัมภีร์ธรรมให้มีอายุการใช้งานที่ยั่งยืน

ตานข้าวใหม่ เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณ ชาวบ้านจะนำข้าวใหม่ที่ได้เก็บเกี่ยวจากนาเข้ายุ้งฉางที่บ้านแล้วจะนำมานึ่งให้สุกเพื่อนำมาตักบาตร ตานขันข้าว อุทิศไปให้พ่อแม่และบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และเป็นการขอขมาพระแม่โพสพก่อนที่จะนำมารับประทาน มาทำบุญก่อน กิจกรรมนี้เป็นการกระทำที่แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที นำของที่ดีที่สุดอุทิศให้กับบุพการี ดังนั้น ชาวบ้านจึงมีความเชื่อว่าถ้าได้นำของใหม่ ข้าวใหม่ มาทำบุญตั้งแต่ต้นปี ปีนั้นตลอดทั้งปีชีวิตก็จะได้แต่ของดีๆ มีความเจริญในหน้าที่การงาน การเงิน การสุขภาพ ทำกิจอันใดก็สำเร็จทุกประการ

หิงไฟพระเจ้า เป็นการนำไม้ขนาดกว้าง 1 นิ้ว ยาวประมาณ 40-50 นิ้ว มาเหลาปอกเปลือกแล้วทาสีเหลืองคนละ 1 ไม้ พอถึงวันพระก็นำไม้ไปประเคนพระประธานในโบสถ์ แล้วนำไม้เหล่านั้นมารวมกันทำเป็นกระโจมไว้หน้าโบสถ์เพื่อทำพิธีจุดไฟ ซึ่งในอดีตพิธีนี้ปฏิบัติกันเพื่อให้ความอบอุ่นในฤดูหนาวแก่พระสงฆ์และผู้มาทำพิธีในวัด แต่ในความหมายทางธรรมคือ การให้มาเผากิเลศ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ซึ่งเป็นต้นเหตุของความร้อนภายใน ผู้ร่วมพิธีจะนำไม้หิงไฟพระเจ้ามาเผาต่อหน้าพระพุทธรูปซึ่งทางเหนือเรียกพระพุทธรูปว่าพระเจ้า โดยเผาบริเวณลานกว้าง หรือที่เรียกว่า ลานธัมม์ นอกวิหารหรืออุโบสถตามที่วัดจัดสถานที่ให้ เพื่อเป็นการสัญญาหรือสาบานต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าต่อนี้ไปตั้งแต่ต้นปีจะละชั่วและจะทำดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ตามรอยพระพุทธองค์ถวายเป็นพุทธบูชาตลอดปี

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดแพร่

ถ้ำผานางคอย

ถ้ำผานางคอย เป็นถ้ำที่มีมายาวนานแล้ว ถ้ำที่เกิดจากธรรมชาติ มีลักษณะเป็นหน้าผาสูง ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย มีก้อนหินรูปร่างคล้ายหญิงสาวนั่งอุ้มลูกน้อยรอคอยคนรัก ชาวบ้านเรียกหินก้อนนี้ว่า *หินนางคอย*

มีตำนานพื้นบ้านที่เล่าต่อกันมาว่า เมื่อ 800 ปี อาณาจักรแสนหวีมีกษัตริย์องค์หนึ่ง ปกครองด้วยทศพิธราชธรรม พระองค์มีพระราชธิดาที่ทรงเลอโฉมนามว่า อรัญญาณี พระนางทรงมีพระทัยโอบอ้อมอารีย์ ในคราวหนึ่งพระนางทรงสำราญทางชลมาพร้อมด้วยข้าราชบริพาร เรือพระที่นั่งถูกพายุพัดกระหน่ำจมลง พวกข้าราชบริพารพากันหนีเอาตัวรอดตามลำพัง เว้นแต่คนองเดช หัวหน้าฝีพายหนุ่มได้เข้าช่วยพระนางไว้ทันและพาพระนางเข้าฝั่งอย่างปลอดภัย ด้วยความใกล้ชิดและสำนึกในบุญคุณในความจงรักภักดีที่ช่วยผยุงฝ่าอันตราย จึงเกิดเป็นความรักอมตะในดวงใจระหว่างข้ากับเจ้า ไม่ว่าบุรุษสตรีใดในพิภพนี้ย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยงซึ่งโลกีย์วิสัยไปได้ พระนางได้ประพฤติล่วงราชประเพณีผิดกฎมณเฑียรบาล จึงถูกลงโทษขณะทรงตั้งครรภ์ คะนองเดชผู้ซื่อสัตย์ได้เสี่ยงชีวิตเข้าไปช่วยพระนางและหนีไปพร้อมกัน ทหารหลวงออกติดตามมาจนพบและเล็งธนูหมายจะยิงคะนองเดช แต่ลูกธนูพลาดไปถูกพระนางกลางพระอุระจวบกับเป็นเวลาพลบค่ำ คะนองเดชจึงอุ้มเจ้าหญิงเข้ามายังถ้ำแห่งนี้ ด้วยความรักอันบริสุทธิ์พระนางได้บอกให้รีบหนีไปเสียก่อนที่ทหารจะตามมาพบ เจ้าหญิงได้พูดกับคะนองเดชว่า “หญิงจะรออยู่ที่นี่กัลปวสาน” ด้วยแรงอธิษฐานทำให้ร่างของพระนางกลายเป็นหิน หันหน้าไปทางทิศตะวันตก มือโอบพระโอรสไว้บนตัก เบื้องหน้าของพระนางมีหินย้อยเป็นรูปหัวใจอันขาวบริสุทธิ์ ประดับด้วยเพรชกลิ้งอยู่แวววาว อันเป็นสัญลักษณ์ของดวงใจอันใสสะอาดปรากฏอยู่ตราบจนทุกวันนี้

อรัญญานี..จะคอยพี่...อยู่ที่นี่

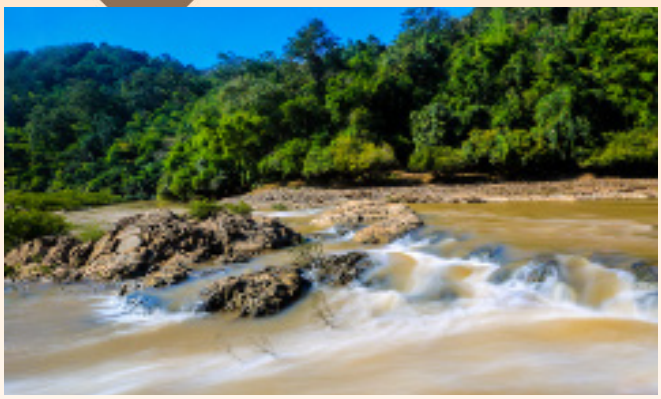
แม้ร้อยปี....นานเท่านาน....ยังคงหวัง

ขอเฝ้าคอย...แม้จะสิ้น....ลมพลัง

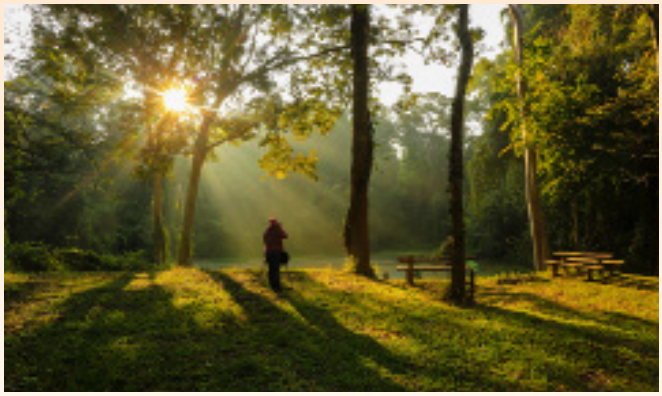
ชาติหน้ายัง...คงคอยพี่...อยู่ที่เดิม

ปัจจุบันถ้ำผานางคอยได้รับการปรับปรุงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และในเดือนเมษายนช่วงเทศกาลสงกรานต์จะมีการจัดงานถ้ำผานางคอยทุกปี

ที่มา : https://www.museumthailand.com

แก่งเสือเต้น

หล่มด้ง

อุทยานแห่งชาติแม่ยม พื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภองาว จังหวัดลำปาง และอำเภอสอง จังหวัดแพร่ มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยป่าสักที่ขึ้นเองตามธรรมชาติอย่างหนาแน่น ซึ่งมีขนาดสูงใหญ่งดงามมาก นับได้ว่าเป็นตัวแทนป่าไม้สักของภาคเหนือได้อย่างดียิ่งรวมทั้งไม้ที่มีค่าต่างๆ จำนวนมาก และทิวทัศน์ที่สวยงาม มีเนื้อที่ประมาณ 284,218.75 ไร่ หรือ 454.75 ตารางกิโลเมตร และมีลักษณะเด่นที่สวยงาม อุทยานแห่งชาติแม่ยมเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 51 ของประเทศ มีสถานที่ที่น่าสนใจได้แก่ หล่มด้ง ดงสักงาม แก่งเสือเต้น

อุทยานแห่งชาติดอยผากลอง

ภูเขาหินปะการัง

สวนหินมหาราช

ถ้ำเอราวัณ

อุทยานแห่งชาติดอยผากลอง มีพื้นที่ 112,500 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาและหน้าผาสูง เป็นแหล่งกำเนิดของลำธารต่างๆ ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำยม มีพันธุ์ไม้ที่สวยงาม เช่น จันทน์ผา กล้วยผา กล้วยไม้ดิน และสมุนไพร แหล่งท่องเที่ยวและจุดเด่นที่น่าสนใจ ได้แก่ สวนหินมหาราช ถ้ำผากลอง ถ้ำจันทน์ผา ถ้ำเอราวัณ แก่งหลวง ภูเขาหินปะการัง กิจกรรมท่องเที่ยวและนันทนาการที่มีในอุทยานแห่งชาติดอยผากลอง ได้แก่ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เที่ยวถ้ำ ตั้งแค้มป์พักแรม ดูนก ล่องแก่ง ปีนเขา ขี่จักรยานชมธรรมชาติ เป็นต้น

แพะเมืองผี ตั้งอยู่ท้องที่ตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยอยู่ห่างจากอำเภอเมืองแพร่ไปประมาณ 15 กิโลเมตร อยู่ในความดูแลของวนอุทยานแพะเมืองผี กรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 การเข้าถึงพื้นที่ทำได้โดยใช้เส้นทางหลวง 101 สายแพร่ - ร้องกวาง ออกจากตัวเมืองไปถึงหลักกิโลเมตรที่ 9 จะมีเส้นทางแยกขวาเข้าบ้านน้ำชำไปประมาณ 3 กิโลเมตร จะมีทางแยกขวาไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร

ลักษณะแพะเมืองผี เป็นเนินที่พังยุบลงไปเป็นแอ่งคล้ายแอ่งกระทะหงาย ขอบแอ่งด้านทิศตะวันตกเป็นหน้าผาที่มีต้นไม้เตี้ยๆ ปกคลุม หน้าผามีความลาดชันลดระดับลงมาทางด้านตะวันออกเข้าสู่ภายในแอ่ง ภายในแอ่งมีเนินสูงๆ ต่ำๆ ไม่ต่อเนื่องกัน เกิดจากการพังทลายที่ไม่สม่ำเสมอกันของชั้นตะกอน ทำให้เนินที่เหลือมีลักษณะเป็นแท่งคล้ายเสา รูปร่างคล้ายจอมปลวก คล้ายดอกเห็ด หรือบางเนินคล้ายสะพานโค้ง ดูแปลกประหลาด จัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศ คำว่า “แพะเมืองผี” เป็นภาษาพื้นเมือง “แพะ” แปลว่า ป่าละเมาะ “เมืองผี” แปลว่า ความเงียบวังเวง

การเกิดสภาพแพะเมืองผี นักธรณีวิทยาประมาณค่าอายุของดินแห่งนี้ว่าอยู่ในยุค QUATERNARY เกิดขึ้นประมาณไม่เกิน 2 ล้านปี ซึ่งเป็นยุคค่อนข้างใหม่ ลักษณะการเกิดของเสาดินเกิดจากกรวด หิน ดิน ทราย เกาะจับตัวกันยังไม่แน่นแข็งเต็มที่ ประกอบด้วยชั้นหินทรายละเอียดและชั้นหินทรายสลับกันเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นมีความต้านทานต่อการผุน้อยกว่าก็จะถูกชะล้างกัดกร่อนโดยง่าย เหลือชั้นที่มีความต้านทานต่อการผุพังมากกว่า ทำหน้าที่เสมือนแผ่นเกราะวางอยู่ข้างบนที่น้ำไม่สามารถชะกร่อนต่อไปได้ง่าย ส่วนที่เหลือจึงเกิดเป็นแท่ง เป็นหย่อม มีรูปร่างแตกต่างกัน

หม้อห้อมไม้สัก ถิ่นรักพระลอ ช่อแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี คนแพร่นี้ใจงาม

จัดทำโดย

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

โทร 0-5462-0646

สำนักงานจังหวัดแพร่